



Természetgyógyász stúdió nyílik



A sötétkék ballonkabát



A képviselő naplója

IX. ÉVF. 87. SZÁM 2021. OKTÓBER-NOVEMBER

# Százhalom

ÓVÁROSI KÖZÖSSÉGI, KÖZÉLETI FOLYÓIRAT



Fotó: Pap Miklós

**A TARTALOMBÓL:** Szekeres József: Megállt az idő • Szabó Gábor: A képviselő naplója • Juhász Attila: Azok az '50-es évek – Dunafüredi emlék • Természetgyógyász stúdió nyílik • Albert Anna fotográfus – Átadni a látásmódot egy reklámfotóval • A sötétkék ballonkabát – Móré Imre 1956-os élményei • Tallózó: „Egyenesen az őrtöröny lábánál kötöttünk ki” • Rácz Laci történetei • László Anikó: Könyvtári mese • Tamási József atya: India, az ellentmondások országa • Történetünk története: Historia Domus



# Decemberi PROGRAMAJÁNLÓ

## BARÁTSÁG KULTURÁLIS KÖZPONT

### Körforgás



Marik Adrienn fotókiállítása

**Időpont: 2021. november 11. csütörtök, 18:00**

**Vége: 2021. december 4. szombat, 14:40**

Helyszín: BKK Mini Galéria

A fotókiállítás témája az évszakok, az élet körforgása egyedi, fényképezőgéppel megragadott szemszögből.

### Kökény Attila és Zséda



Helló turné koncert

**Időpont: 2021. november 21. vasárnap, 19:00**

**Vége: 2021. november 21. vasárnap, 21:00**

Helyszín: BKK színházterem

Az ország két legérzelmesebb és talán legizgalmasabb hangú előadója talált egymásra a Hello turné idejére, amely érzelmekben gazdag, izgalmas, színes, és persze szórakoztató estét ígér mindkét előadó rajongóinak, akik talán egy kicsit most másként is láthatják kedvenceiket.

### Ausztrália és Új-Zéland



Világjáró Battaik

**Időpont: 2021. november 25. csütörtök, 18:00**

**Vége: 2021. november 25. csütörtök, 19:00**

Helyszín: BKK kamaraterem

Utazzanak el velünk a kenguruk földjére!

előadó: Nádasi Norbert

### Marék Veronika – Erdélyi Erika Boribon cicája



a Nefejejs Bábszínház előadása

**Időpont: 2021. november 20. szombat, 11:00**

**Vége: 2021. november 20. szombat, 12:00**

Helyszín: BKK színházterem

Boribon és Annipanni egy éhes cicát találnak a hazafelé úton. Nagy az öröm, amikor kiderül: kiscica Boribonnal marad. De vajon mi legyen a neve?

Előadásunk Marék Veronika: Jó éjszakát Annipanni, és Boribon cicája című mesekönyvei alapján készült. A dalok szövegének nagy részét is Veronika írta, Erdélyi D. Barnabás hangszerelte.

**A Barátság Kulturális Központba történő belépéskor a hatályos járványügyi jogszabályok érvényesek!**

## Szekeres József visszaemlékezései

# Megállt az idő

**Húsz éves volt, műszaki egyetemista, a rendszer kegyeltje, de tudta, saját bőrén is érezte, hogy ami van az nem jó, változás kell. Aktív résztvevője, szervezője volt az 1956 októberi eseményeknek, a megtorlást több egyetemista társával együtt megúsza. Évekig megfigyelték, jelentéseket írtak róla és a káder lapján is szerepelt forradalmi múltja, de szükség volt szaktudására. Százhalombatta várossá alakítójával a most nyolcvanöt éves egykori tanácselnökkel, Szekeres Józseffel beszélgettünk az 1956-os forradalmi eseményekről, az abban betöltött szerepéről.**

**- Paraszti származásúként a rendszer kedvezményezettje volt, ugyanakkor például szülei nem léptek be a térszbe, ami miatt igen nehéz helyzetbe kerültek. Mennyire látta húsz évesen a rendszer visszasságait?**

- Teljes egészében láttam, mert átéltem azokat a dolgokat, amik az 1956 előtti évtizedekben történtek Magyarországon. Mindennek ismerője vagyok, mert több he-

gyogyan élnek az emberek. Ismertük a vidéki és a városi életet is, mindazokat a problémákat, amik sújtották az embereket.

**- Milyen volt az egyetemista élet akkor?**

- Nem mindenkit vettek fel a kollégiumba. A budapestieket és a Budapest környékieket nem, a vidékiek közül is csak azokat, akik messze laktak és a szülei nem tudtak anyagilag segíteni. A kollégium gyakorlatilag ingyenes volt, de az étkezésért fizetni kellett. Az egyetemről szociális segélyt kaptunk – 380 Ft –, ami arra volt elég, hogy a menzán a reggeli és ebéd költségét befizessük. A vacsorára már nem jutott. Akinek nem volt otthonról támogatása dolgozni ment. Mi is mentünk dolgozni hétvégeken és esténként is. Ki mit talált magának. A MÁV-nál vagonpakolás, őszi időkben terménybetakarítás, a budafoki pincékbe hordtuk a krumplit, zöldségfélét. A budapesti árusok innen hordák a terményeket a városi lakosságnak.

A kollégiumban általában négyágyas szobák voltak, de emeletes ágyakkal. Voltak kivételezettek is, akik két ágyas szobában éltek. Az én szobámban három ágy volt egy emeletes és egy sima. Az első- és másodévesek mindig zsúfoltabb szobában voltak. Tanulási, rajzolásai lehetőség a menza étkezdéjében volt.

Haza ritkán jártunk. Egyetemistaként kaptunk valamennyi kedvezményt a MÁV-ra, a buszra már nem. Azért havonta egyszer haza tudtunk menni.

**- A társadalmi elégedetlenséget először a felsőfokú oktatásban résztvevők fogalmazták meg. Ön, hogy került ebbe a folyamatba és mi volt a szerepe?**

- Mindennel tisztában voltam, ezért voltam részese annak a folyamatnak, hogy

valamit tenni kell. Az egyetemen is nagy elégedetlenség volt a diákság között és egy előkészítő bizottság jött létre. Minden évfolyamból volt egy ember, aki tagja volt a bizottságnak. A második évfolyamot én képviseltem. A mérnöki kar DISZ – Dolgozó Ifjúság Szövetsége – bizottságának szervező titkára voltam. Az első lépésünk volt, hogy felszámoltuk a DISZ-t és Budapesten is megalakítottuk a MEFESZ-t – Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetsége –, ahova minden egykori DISZ tag átlépett. Minden, ami történt az a MEFESZ érdeme.

Október 21-én ültünk össze először öten és azokkal a problémákkal foglalkoztunk, amik sújtják az egyetemistákat. Akkor született meg a tizenkét pont, ami később tizennégyre, majd tizennyolcra bővült és döntés született, hogy ezt el kell juttatni a rádióhoz. Elsősorban politikai és gazdasági követelések voltak, de legtöbbször az egyetemistákat érintő problémákról szólt. Több támogatást kértünk, szociális segélyt, autonómiát az egyetemeknek stb.

21-én született egy olyan döntés is, hogy 22-én az egyetem aulájában nagygyűlést szervezünk. Ez nagyon forró hangulatú volt és másnap hajnalig tartott. Itt országos politikusok is felszóltak. A vidéki egyetemekkel telefonon, a budapestiekkel személyesen tartottuk a kapcsolatot, tudtuk mik a követeléseik, tudtuk, hogy mit akarnak és, hogy mi mit akarunk.

Oktatás ekkor már nem volt, a tanárok, professzorok figyelték az eseményeket.

Döntés született, hogy másnap 23-án az egyetem kertjében a könyvtár mellett gyűlekezés van minden évfolyamnak és felvonulunk.

Az utolsó három nap már csak a csúcsa volt a folyamatnak. Gyorsan peregtek az események.

Kellett hozzá bátorság. Az események vitték egymást. Mindig erősödött. Jöttek az üzenetek, hogy veletek vagyunk, együtt vagyunk. Ezt lehetett mindenhol hallani.

A felvonuláshoz engedélyt kellett kérni. Ezért 23-án délelőtt személyesen egy külön bizottság vitte a kérelmet Piros László belügyminiszterhez. Az engedélykérelem a lengyelekkel való szolidaritás jegy-



lyen mozogtam, szülőfalumban, Csákváron, Székesfehérváron. Majd felvételt nyertem Budapesten a Műszaki Egyetem mérnök karára. A városközpontban laktunk, a Bartók Béla út 17. alatti kollégiumban, ami pár percre volt az egyetemtől. Részesei voltunk a társadalmi formuláknak. A budapesti emberek között éltünk, ismertünk mindent,



ben született, amit először elutasítottak, majd óráról órára változott a helyzet, végül néma felvonulásra kaptunk engedélyt. Transzparenst sem vihettünk csak zászlót. Az útvonalat is meghatározták: Gellért rakpart, Ybl Miklós tér, Bem rakpart és a végállomás a Bem-szobor. Az Ybl Miklós térnél az egyik első emeleti erkélyen ki volt téve egy nemzeti zászló, melyből a rákosi címet kivágták. Innentől kezdve megkezdődött az éljenzés. Én, mint bizottsági tag a felvonulók negyedik sorában voltam.

**- Hogyan teltek a forradalmi hétköznapok?**

- Az egyetem forradalmi bázisa a kollégiumunkban volt. A fő szervező Nemes József volt, akit később halálra ítélték. A kollégium szinte teljes lakossága, körülbelül



négyszáz fő jelen volt. A konyha is működött, főztek ránk. Kijártunk a városba, sokat hallgattuk a Szabad Európa rádiót is, mert állandóan ígérték, hogy jön a fegyveres segítség. Aztán szidtuk őket, mert semmilyen segítség nem jött az UNRRA csomagokon kívül, amiben élelmiszer volt, meg ruhák. Csak mondták, hogy majd jön a fegyveres segítség, bíztunk benne, de nem jött semmi. Ez nagyban befolyásolta a további eseményeket. Azóta is, akik ebben részt vettek neheztelnek a nyugatra. Semmi fegyveres segítséget nem kaptunk.

**- Aztán mégis fegyverekhez jutottak.**

- Igen, október utolsó napjaira úgy nézett ki, hogy győz a forradalom. Az Országos Polgárőrség parancsnoka, Kopácsi Sándor fegyverezte fel a kollégiumban maradt körülbelül kétszáz embert. Teherautóval hozták a fegyvereket és onnan osztották szét.

Mi a Gellért tértől végig az egyetemi rakparton fegyverrel védtük az egyetemet, meg magunkat. A diáktöbbségből tízes csoportban váltottuk egymást négy óránként. A Gellért térig gyalog mentünk, ott váltottuk egymást és onnan az egyetem egész szakaszán megfigyelés alatt tartottuk a terepet. Lőni nem kellett. Egy dolog volt, a Corvinisták fel akarták robbantani a Szabadság hidat, hogy ne tudjanak a szovjet tankok Budára áttérni. Azt hiszem ez nem volt valós, de megerősítve védtük mindkét hídfőt.

Aztán november 4-én megkezdődött a terror, a forradalom fegyveres leverése. Csúnya dolgok történtek Budapesten, az emberek lötték az ÁVO-sokat, az ÁVO-sok az embereket. Néhány nap múlva egy orosz tank megállt a kollégium előtt és beszóltak, hogy adjuk át a fegyvereket, különben szétlövik az épületet. Ekkor már nagyon kevesen – harmincan, negyvenen – voltunk a kollégiumban és a diákok jó része át is adta a fegyverét. Én nem, önvédelem céljából megtartottam.

**- Amikor leadták a fegyvereket, el is vitték az embereket?**

- Nem, akkor még erre nem került sor, hanem később, amikor megszűnt a fegyveres ellenállás, akkor szedték össze azokat, akiről tudták, hogy benne voltak. A kollégiumból nem vittek el senkit, mert addigra kiürült teljesen.

**- Ön mikor hagyta el a kollégiumot?**

- November 9-én indultam haza gyalog Csókakőre, akkor vittem magammal a vállamon a géppisztolyt is. Nagytéténynél mondták az emberek, hogy a forradalomban résztvevőket elviszik, ezért ekkor egy bokorba dobtam. Mivel vonatközlekedés nem volt Nagytéténynél egy hajtányra ültünk néhányan és azzal Székesfehérvár felé indultunk. Én Kápolnásnyéknél leszálltam és onnan gyalog mentem tovább. Három nap alatt értem haza.

**- Novemberben már hideg van, hol, hogyan töltötte az éjszakákat?**

A két éjszakára bekéredzkedtem egy családdhoz. Szívesen fogadtak, megvacsoráztattak. Fázni nem fáztam, mert egy UNRRA csomagból nagyon meleg télikabátba tettem szert.

**- Otthon hogyan fogadták?**

- Nagyon megörültek, mert az a hír járta, hogy meghaltam.

**- Mennyi ideig maradt otthon?**

- Körülbelül két hétig, aztán kíváncsiságból visszamentem, hogy mi a helyzet? Csak pár napig maradtam, mert üres volt a kollégium, üresek voltak az utcák, mindenki

elbújt, csend volt. Megállt az idő. Később többször visszamentem, legalább négy-szer-ötször, hogy megtudjam, mi a helyzet. Továbbra is csend volt és üresség, de az utcákon megjelentek a MUK – Márciusban Újrakezdjük – feliratok. De nem lett semmi, mert nagyon erős volt a terror. Az oktatás viszont március 15-e után újraindult.

**- A forradalom leverését követően többször visszatért, a tanulmányait is folytatta, nem félt a megtorlástól?**

- Nem féltem visszamenni. A szüleim nagyon aggódtak, próbáltak visszatartani.

Az egyetemen párat közülünk begyűjtöttek. Köztük a Nemes Jósikát, aki halálbüntetést kapott. Azt is tudták az egyetemen, hogy kik voltak a főszervezők között. Rólam is tudták. Végig szemmel tartottak minket. Ez azt jelentette, hogy minden évfolyamon volt egy megbízott – spicli – aki figyelte, hogy ki mit csinál. Megfigyelés alatt voltunk végig. Jelentéseket írtak rólunk. Általában volt hátránya, de én nem éreztem. A káderlapomra beírták. Amikor a cégemhez elhelyezkedtem ott is tudták, de hátrányát nem éreztem.

Mindenki el tudott helyezkedni. Volt, aki érezte a hátrányát, például nem kapott olyan beosztást, ami kicsit több pénzzel járt. Én szerencsés voltam, mert öten kerülünk a 26-os Állami Építőipari Vállalathoz az egyetemről pályázat útján. Különböző helyekre osztottak be minket, így kerültem Százhalombattára.

**- Ön szerint mi volt az oka, hogy megszünt egy káderlapi bejegyzéssel?**

- Néhány esetet kivéve az egész egyetem amnesztiát kapott. Nagyon kellett a szakember. Az egész egyetem diákságát azért csak nem büntethették meg.

**- A rendszerváltozást követően sokan tetselegtek forradalmi múlttal. Ehhez képest Ön sokáig hallgatott, csak a 2020-ban megjelent „Egy gyár, egy város, egy élet” című életrajzi könyvben lehetett erről először olvasni. Miért?**

- Néhány évvel ezelőtt október 23-án a tévé valakivel beszélgetett és úgy tüntették fel, mintha az illető ott lett volna a belső körben, de nem volt ott. Közülünk soha nem hívtak senkit. Én meg nem dicsekedtem vele, csak szűk körben mondtam el. Néhány éve egy iskolai dolgozathoz az unokámnak leírtam mindent.

Ha nem tudok éjszaka aludni sokszor eszembe jutnak az események. Hatvanöt éve történt, sok minden el van felejtve, de sokszor megcsóválom a fejem, hogy na, ez nagy dolog volt.

## Szabó Gábor beszámolója

# A képviselő naplója

A hónapban több lakossági bejelentés nyomán a Puhi-Tárnok számos munkát végez, végzett az Óvárosban. A murvázás (Botond u., Álmos u. vége, Földvár u.), viacolor járda javítás az Erőmű út és Kossuth Lajos utca kereszteződésénél, a Meggyfa utcai balesetveszélyes lépcső betonozása, Barackfa utcai csapadékvíz elvezetéssel kapcsolatos munkálatok.

Elkészültek a Matta-kerti önkormányzati telekkel kapcsolatos tervek költségvetéssel, amiket az ott lakók fognak majd betekintés után véleményezni.

**Október 2.** A Régészeti Park 25. születésnapján szép számú megjelent próbálhatta ki az íjászatot Loós Attila és Sárdi István közreműködésével. Emellett kézműves foglalkozás, kincskeresés, minikoncert, mogyorós finomságok kóstolója és időkapusza készítéssel várták az érdeklődőket.

Dubecz Lászlóné András Julianna óvónőnél, városunk díszpolgáránál jártunk, aki még mindig nagy szeretettel mesél a gyermekeknek!



Elkezdődtek a foglalkozások a Thália Batta Tanodában, a megszokott helyen és időben, a Zenálkó Etel Közösségi Házban szombatonként 10-14 óra között!



**Október 6.** A Szent László téren a KÉSZ százhalombattai csoportjának és a 1026. sz. Szent László Király Cserkészcsapatnak a szervezésében, a Dalárda közreműködésével tartottak megemlékezést az Aradi Vértanúk Napján.

**Október 8.** Előzetes regisztráció után, az Erőművek Éjszakáján a Dunamenti Erőműben vettem részt „tárlatvezetésen”. Szíves fogadtatás, remek vendéglátás, fantasztikus idegenvezetés mellett tekinthettem be, a létesítmény életébe ahonnan megtudtam, hogy a kémények világításának hibájáról tudnak, és a rendszer rekonstrukciója folyamatban!



**Október 8.** László Bandy Pro Urbe díjas képzőművész kiállítással egybekötött 80. születésnapja több, mint 100 főt vonzott a BKK galériájába, ahol több produkcióval lepték meg az ünnepeltet.



**Október 11.** Több helyen újra festették a kikopott útburkolati jeleket.

**Október 16.** Loós Attilával és Mikulásik



Gáborral karöltve felújítottuk a betlehemi jászolt, valamint 3 db rénszarvas szánt készítettünk az óváros három különböző szegletébe.

**Október 18.** Megkezdődött a Panoráma utca, illetve az Avar köz szennyvízcsatornájának kiépítése, először az 1-1 db átemelő kiépítése fog megtörténni.

**Október 20.** A Szent László templom tetőjén szakemberekkel megtekintettük a beázás okait, most már csak a munkálatoknak kell megtörténni.

**Október 23.** A Régészeti Parknál lévő szelektív hulladék-gyűjtő szigethez nem odavaló szemetet hordtak kisteherautóval, amit egy ott tartózkodó szépkorú úriember szóvá is tett. Veréssel fenyegették, ezért értesítve lett a rendőrség, akik a helyszínrre érve, a szemtanú elmondása alapján megírták a jelentést.



A városi megemlékezésen az óvárosi falusi közösség tagjaként koszorúztunk a Kopjafánál. Az utána következő díjátadó ünnepség keretén belül Köztisztviselői Elismerő Oklevelet adtam át Gábor Erzsébetnek.

**Október 28-29.** Karácsonyi díszkivilágítás felrakása az Óvárosban.

**Október 29.** A Honfoglalás utca 1. szám alatt, az István király útja sarkán egy kis vegyesbolt nyílt, ahol második vásárlóként





kívántam sok sikert és kitartást a tulajdonos házaspárnak.

A Csenderics Sándor úton folytatódik a régi közvilágítási oszlopok cseréje korszerűbb, energiatakarékosabbra, ahol immár kevesebb elavult van, mint új világítóttest.

**Október 31.** 14 órától újtára indult az I. Matta-kerti lidércfutás 2 km-es távval. 15 órától a II. Matta-kerti halloweeni csokit csalunk rémtúra 30 gyermekkel és 23 fogadó családdal került megrendezésre.

**November 4.** Százhalombatta első hármasikreit köszönhettem 18. születésnapjuk alkalmából, ezúton is Isten éltesen Fekete Vivien, Bence, Gergő.



A helyi KÉSZ szervezésében az 1956-os forradalom és szabadságharc leverésének 65. évfordulóján az áldozatokra emlékezünk a Kopjafánál, ahol a megemlékezők

gyertyát gyújtottak a nemzeti gyásznapon.

**November 11.** Márton napi lámpás felvonuláson vettem részt a Pitypangos Palánktákkal az Óvárosban.

**November 15.** Újabb személyi sérüléssel járó baleset történt az Erőmű úton, ezúttal a Sportcentrum magasságában.

**November 20.** A fokozódó járványügyi helyzet következményeként, zárt térben újra kötelező a maszkhasználat.

Szombaton 9-14 óra között a bolhapiac árusaival és vevőivel telt meg a Szt. László tér. A 25 db rendelkezésre álló asztalt hamar lefoglalták Kanicsár Betty főszervezőnél, aki nélkül ez az esemény nem valósulhatott volna meg!



Szalai Attila képviselőtársam forralt bora is nagy népszerűségnek örvendett a nap folyamán.



10 órától Vezér Mihály polgármesterrel és Török Sándor alpolgármesterrel bemutattuk a megjelenő érdeklődőknek a Matta-kerti önkormányzati telekre elkészí-



tett három tervet. A javaslatok közül egyöntetűen a parkoló létesítése mellett tették le voksukat azok, akik megtiszteltek minket jelenlétükkel, véleményükkel. A közel 1,5 órás beszélgetés során több észrevétel és javaslat született a városrészrel kapcsolatosan (HÉSZ módosítás, játszótér fejlesztés, bővítés, kutyafuttató, bringapark létrehozásának lehetősége).

\*

Két, nagy érdeklődéssel várt eseményt szeretnék még a falu lakosainak a figyelmébe ajánlani!

**December 5-én** a Batai Motorosok Egyesülete szervezésében a Mikulás 11 helyszínen fog a gyermekek arcára mosolyt csalni. Vajon ki lesz a nagy szakállú? Az legyen meglepetés! (A túra útvonalát, idejét lásd lent.)

**December 17-én** 14 órától ha, az aktuális járványügyi helyzet engedi, akkor karácsonyi vásárral egybekötött karácsonyfa-díszítés, szeretet vendégség, halászlé vacsora, betlehemesekkel, kórossal, lesz a Szt. László téren.

Keressenek továbbra is bizalommal a szokásos elérhetőségeimen:

**szabogabor@mail.battanet.hu**

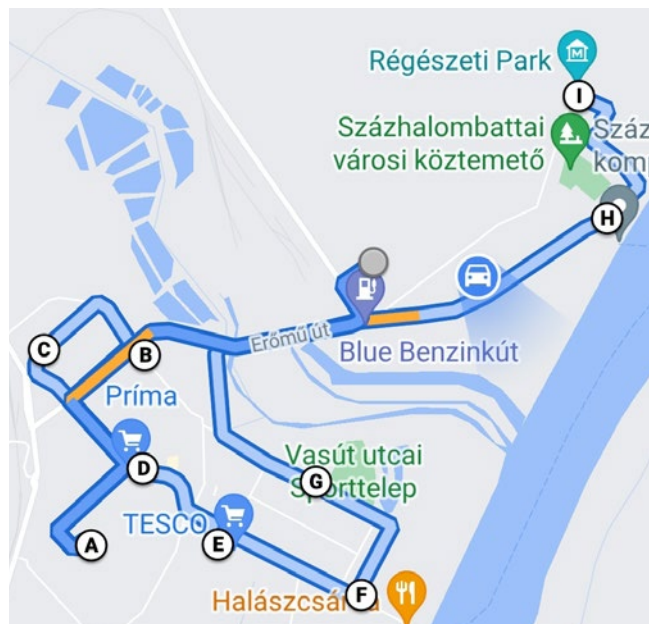
**06 20 222-2930**

## Batai Motorosok Egyesülete

# A Mikulás 2021 évi útvonala Százhalombattán

**2021 12.05. Vasárnap 16:10 – 18:50 között**

- 16:10-16:20 CSÁÓ Családok Átmeneti Otthona Csenderics S. u. 3. ERBE telep
- 16:25-16:35 Ady Endre u.-i nagy parkoló az SZTK mellett
- 16:40-16:50 SZISZKI játszótér Urbárium
- 16:55-17:05 Piac téri Spar parkoló
- 17:10-17:20 Rubik kocka parkoló Damjanich u.-Ifjúság u. sarok
- 17:25-17:35 Tesco parkoló a Shell kúthoz közelebb eső része
- 17:40-17:50 Dunafüred Napsugár tér parkoló
- 17:55-18:05 Városi Szabadidő Központ parkoló (a strand bejárata)
- 18:10-18:20 Óvárosi Közösségi Ház Szent László u. 54.
- 18:25-18:35 Régészeti Park parkoló
- 18:40-18:50 Mattakert Körtefa u.-Barackfa u. sarok





## Azok a dunafüredi '50-es évek

# Emlékek, történetek II. rész

**Boldog gyermekkor. Csatangolások a Dunán a Barához, később Füredre is. Régi emlékek. Juhász Attila első osztályos volt akkor, amikor én harmadikos. Mivel alsóban összevont osztályokba jártunk a helyszűke miatt és délután, így egy tanítónénink volt, Surányi Dánielné, akit szelíd természete miatt nagyon kedveltünk. Attilát interjúvoltam meg, és kértem, meséljen nekünk a régi, gyermekkori emlékeiről, amely azonban egyben kicsit Füred története is.**

- Arról is szívesen beszélek, hogyan épült fel Dunafüred. A parcellázások után még nagyon kevés épület volt, még veekend házakból is.

A II. világháború után, amikor kezdett lélegzetvételhez jutni az ország, kezdtek lejönni a Pestiek és kezdtek építkezni. Lényeges kérdés volt, hogyan szerezzék be az építőanyagot. Tüzép nem volt Battán, csak Nagyérd vasútállomáson. Itt Battán két fuvaros: Bauer Pista bácsi a feleségével, Mancsi néniel és Marinov Iván bácsi az érdi Tüzépről hordták át az építőanyagot: meszet, cementet, tüzeléshez pedig a szenet. Az építőanyag nagy részét helyben állították elő az építkezők.

Miután megvették a telket, amin semmi sem volt, először a szabadtéri WC-t készítették el házilag. A telkeken nem volt víz, a második feladat a kútásás vagy kútfúrás volt. Két kútkészítő: Dubecz Sándor bácsi – ő kutat ásott és Szél Pali bácsi, aki kutat fúrt. Sándor bácsinak az udvarán készültek a kútgűrűk egy sablon segítségével, Pali bácsi átereszt gűrűket használt a kút béléscsővéhez.

Amikor Szél Pali bácsi Füredre került a két mester ugratta is egymást. „Amit készítesz az nem is kút, csak egy lyuk!” – mondta Sándor bácsi. „Ha nem vigyázol, olyan ferde kutat ásol, hogy kiömlik belőle a víz!” – válaszolt Pali bácsi.

A kútásók tudták, hogy négy méter agyag után jön a sóder, ami kb. ugyanolyan mély volt és azután a Duna medrének alja, a kék agyag. Odáig kellett lefúrni. Kútfúrásnál a beomló sódert kellett megfogni, kizárni, amikor a fél méter széles üregbe beletették a béléscövet. Mindezt onnan tudom, hogy amikor nálam a kutat fúrtuk majdnem egy

lapos konténer sódert kivettünk belőle, amiből járólapokat készítettem. Szél Pali bácsi már elég idős volt, nyolcvan fölött lehetett. A kútfúrásnál az öreg vezényelt. A 70 éves körüli szomszédunk, aki szintén segített, azt mondta nekem:

- Könnyű neked, ilyen fiatalemberrel fúrod a kutat!

- Miért vagyok én fiatal? – kérdezte az öreg. Te hány éves vagy?

- 72 – mondta Jenő bácsi.

- Akkor te méz gyufáért!

Amikor Dunafüreden megvették a telket, akkor kezdtek el gyümölcsfákat ültetni, kertészkedni. Akkor már locsolni is tudtak, mert Szél Pali báccsal kutat fúrtak. 350 mm-es volt a cső, amelyhez fél méteres furatra volt szükség. Abba tették a kút béléscövet. A csőben viszont egy vödör nem

tudott volna megfordulni. Ezért Pali bácsi szelepes vödörket hozott hozzá. Henger alakú bádögödör volt, körbe acél abronccsal, oldalain függőlegesen lapos vagy rúd alakú acéllal megerősítve. A vödör alján gumizálású szelep volt. Amikor leengedték a vízbe, a szelep kinyílt, a vödör megtelt vízzel. Amikor húzták fel a tele vödört a szelep lezárt. Drót vagy kenderkötéllal húzták fel a vizet.

Később már lehetett szivattyúkat venni. A kéthengeres, két dugattyús Norton szivattyúkat használták. Nagyon nem szerettük, mert a gyerekeket fogták be ennek a hajtására. Próbáltak slaggal locsolni, ami nem lett volna túlzottan nagy baj, de volt, aki messzire akart spriccelni, mert rövid volt a slag és ettől a gyereknek dülledt ki a szeme, annyira nehéz volt pumpálni. Amikor már lett villany jöttek a villanyszivattyúk.

Amikor megvolt ez a szükséges „műtárgy”, lehetett csak folytatni a munkát. Az alaphoz beton kellett, a cementet elhozta a fuvaros. Sódert úgy lehetett szerezni, hogy alacsony vízállás idején a Duna partról kitermelték. Apám megengedte és meg is mutatta a helyet, ahol kitermelhették. Nem a gát mellől, hanem közelebb a mederhez, a Kácsás-szigetnél és lejjebb a Római tábor melletti partszakaszon a Kliszánál. Ilyenkor a két konkurens fuvaros összefogott és ösz-



szedolgoztak. A vizes sóder nagyon nehéz volt, ezért először megrakták a kocsikat, majd a négy lovat az egyik kocsí elé kötötték, majd a másik elé és így húzták ki a partról. Túlzottan sok sódert nem lehetett lovas kocsival elvinni. A part persze nem aszfaltos, hanem hepe-hupás volt, a négy ló is majd megszakadt, mire kihúzták a kocsikat. A következő magasabb vízállás vagy ár pillanatok alatt betemette ezeket a nem túl nagy gödröket. Amikor megvolt a sóder és a cement, elkészítették az alapot.

A következő feladat a fal építése volt. Abban az időben a battai téglagyárban kisméretű téglát, válaszfaltéglát és cserepet is gyártottak. A válaszfal téglából sok kettétörött. Ebből a téglából – amit kevés pénzért vásárolhattak meg és a fuvarosok olcsón elhozták – épült több weekend ház és melléképület Füreden. A téglákat lapjával rakták a nem túl széles falakba.

Az alapozással egyidőben kiásták a meszesgödört, abból lehetett kitermelni a falazó anyag agyagját. Füreden a talaj szerkezete többretegű: legfelül van egy viszonylag vékony humuszréteg kb. 1 m. Alatta kb. 4 m agyag, az agyag alatt szintén kb. 4 m sóder és alatta a Duna talapzatának kékagyag rétege.

A következő feladat a meszesgödör elkészítésekor külön tették félre a humuszt és külön az agyagot.

A mészló medence nem volt túl mély, hanem lapos, deszkával volt körbe kerítve. A mészló medencébe került az oltatlan mész, amit vízzel megoltottak. Az oltott meszet beleengedték a meszes gödörbe. Mészlás után az agyagot a kiüresedett mészló medencébe lapátolták, megöntötték vízzel. Akkor jöhettek a gyerekek. Az volt a dolgunk, hogy ezt az agyagot simára tapossuk. Amikor rendesen megdolgoztuk, malterkeverő kanállal szépen elkeverték, elsímították. Ez lett a falazó anyag. A sárba rakták lapjával a válaszfaltéglákat. Ha elfogyott az agyag, mert nem volt túl nagy a meszesgödör, akkor megint jöttek a gyerekek egy kis kizokcsival. Futás fel a cigány-kanyarba, ahol a líceum bokrok mellett be lehetett menni és kicsit beljebb lehetett agyagot bányászni. A „bányát” a líceum bokrok takarták az útról. A kocsink nem volt túl nagy, amikor megraktuk három-ötven hazahúztuk.

A következő építőanyag, ami kellett az építkezéshez és a könnyen beszerezhető, a homok. Na gyerekek, irány a homokbánya. Ez tiszta, azonnal felhasználható homok volt.

Hát így épültek a környékünkön a füredi házak.

**- Kaptatok valamit a felnőttektől ezért a segítségért?**

- Nem. Örömmel csináltuk. Nem igazán munka volt. Nem mindenkinek mentünk segíteni csak a környébelieknek, akiket ismertünk. Amikor a Pestről jövők kezdtek építkezni és megismertek bennünket, akkor nekik is segítünk. Szomszédjaink a Lőkösök is így építkeztek és még jónéhányan mások is. Nem voltak akkor az emberek nagypénzűek.

A tetőhöz a faanyagot akácfaiból, esetleg fenyő gömbfából faragták ki, majd alá tették szigetelésnek a nádat és bevakolták. Ácsok Battán a Bognár Pista és Bognár Józsi bácsi voltak. Ők tették rá az épületekre a tetőt.

Volt még egy érdekessége a füredi weekend házaknak, nem volt kéményük. Pontosabban volt, de csak a tetőig építették meg. Ha mégis szükségessé vált, akkor elhúztak 1-2 cserepet, eternit csövet helyeztek a kéménybe és körbe tapasztották. Talán az adózás miatt kényszerültek erre vagy építési szabályzat miatt.

Később, amikor elkezdődött a víz bevezetése, a vízzel együtt a problémák is jöttek. Amikor Füredre bevezették a vizet és locsolásra is használták már, megjelent a pincékben a talajvíz. Nem volt szennyvíz elvezető csatorna, bejött a víz a területre, de az agyag réteg nem engedte elszivárogni.

A gátórházban volt egy szenespinca, amibe apám 1956-ban levezényelt ben-

ár, akkor is megmaradjon, de szerencsére ez nem történt meg.

\*

Érdekes volt a füredi ellátás és gazdálkodás. Iparos nem volt. Fodrászunk a Puppán bácsi volt Mivel még villany se volt, kézi hajnyíróval vágta le a hajunkat. Volt egy varrónő a Sóderos úton, akihez édesanyám is járt. Pestről járt ki a nyaralójukba, amikor már jó volt az idő. A falusiaknak is varrt. Foglalkozott harisnya szemfelszedéssel is. Még mézet is árult.

Sok volt a szántó akkor még. Öreg András Józsi bácsinak a tanyájától egészen a mai Csónakázó tóig – a Vasút utca és a gát között – művelt szántója volt. A fiának fiatalabb András Józsefnek pedig a Bara torkolatánál volt a tanyája. Szántó és rét volt a Fogoly utca fölötti rész. Ott volt a falutól legtávolabbi legelő és gémes kút. Aki állatot tartott azok próbálták saját maguk előállítani a takarmányt, legalább a kukoricát. Sokan kaszálták bérben a gátat. Tavasszal, akik kaszálót igényeltek, azoknak kijelölték azt a gátszakaszt és azon gyűjtötték be az állatoknak szükséges szénát.

Volt Füreden sofőr, Lőkös Pista bácsi és Szabó Lajos bácsi. (Manya tanító néninek az apósa). A SZÖVAUT-nál dolgoztak mindketten. Talán az Imre Imre és Dénes bácsi foglalkoztak még iparral. A Kulcsár Józsi bácsi kőműves volt. Molnár Nándor bácsi pék volt, Édre járt dolgozni. Puppán bácsi volt a hajókikötő kapitánya.



nünket, amikor a budapesti harcok idején hallottuk a lövedékek, robbanások hangját. Akkor még száraz volt a pince.

A mi gátórházunk kisméretű téglából volt megépítve, 38-as fala volt. Biztosan szakemberek készítették, nem „háziilag” épült. Masszívra készült, ha bejönne a területre az

\*

Sokan jártak ki pestiek tavasztól-őszig és nyaralni. Volt egy ügyvéd, Puhár bácsi, aki az ittenieknek is praktizált. Ő készítette rólam azt a kép et a hajóállomáson, ahol egyedül állok.

Nem csak nyaralni jöttek. Sokan kerül-



tek az 50-es években politikai okok miatt vidékre. Nálunk nagy találkozóhely volt. A Horthy hadseregben volt apám katona, nem volt ellensége direktben a rendszernek, de nem is szerette. Ezek az emberek ismerték egymást, tudtak egymásról és hozzánk jártak beszélgetni. A nagy fekete autó egyszer állt meg előttünk. H. Kálmán bácsi, aki Szegeden volt hadbíró éppen nálunk volt, amikor eljöttek érte és elvették. Soha többet nem láttuk.

Kézdy Gyula bácsi középiskolai tanár volt. Alpári Imre bácsi pedig egyetemi tanár, Baranyi Tibor főispán volt korábban. Nem voltak hívei a Rákosi rendszernek. Tudatták is ezt velük, mert nem kaptak állást. Sokszor az egyetlen bevételük az apám által a Vizügy-nél kapott alkalmi munkából volt. Volt egy nagyobb lakásuk, amit társbérlettel alakítottak és nekik csak egy kicsi szobát hagytak meg benne. Volt közöttük olyan, akinek a holmiját apám a padláson tárolta. Ezek között volt egy nagy kép, ami nem fért el máshol. Rendszeresen bekopogtak hozzánk, amikor kijöttek Füreden, vagy hosszabb ideig itt voltak, vagy mentek vissza Budapestre. Nem kerülték el a gátörházat sosem. Bejöttek egy-két szóra, egy-egy óra beszélgetésre.

Én akkor még az „őszinte koromban” voltam. Ha láttam, hogy jön hozzánk valaki vendég, azonnal rohantam a konyhába. A konyha asztal mellett volt két kényelmes fonnott karosszék. Nehogy beleüljön az enyémbé valaki, gyorsan beleültem a székembe. Összeszedtem a lábam és hallgattam a beszélgetésüket. Igazán nem nagyon értettem miről szólt, talán politikáról folyt az eszmecsere. Nem nagyon dicsérték az akkori vezetést, az akkori rendszert.

Ezek a látogatók feleségestől, majd később a gyerekekkel, már „megnőtt” gyerekekkel is jöttek. Az idősebb nővérem 12 évvel idősebb volt nálam, már nagylány volt. A „gyerekek” egyetemisták voltak, hozzánk jártak udvarolni.

\*

Kezdetben csak nálunk volt villany a környéken. 1956-ban a forradalom idején, amikor Nagy Imre beszélt, apám kitétte a rádiót az ablakba. Felerősítette a hangot és abból a rádióból lehetett hallgatni Nagy Imre beszédét.

A Kliszán – a Római tábor mellett – volt a II. világháborúban az oroszok átkelése. Rengeteg nyoma volt még az én gyermekkoromban is. A Kiserdőben látszottak még a lövészárkok nyomai. Az is, hol voltak a géppuska fészkek. A lehető legkönnyebb volt Füreden löszert szerezni, ami elmond-

ható egész Battára is. Egyszer a templom mögötti löszfalban – az iskolánál leomlott a fal – egy aknavető gránátok a szárnya lógott ki. Belevágódott a földbe és nem robbant fel. Füreden, ha löszert akartál szerezni csak kicsit le kellett nézni a földre. Egyszer nálunk a baromfiudvarban valami fényes látszott ki a talajból. Nézegettem, aztán kikapartam. Egy sapkára való GPS löszert szedtem ki a földből, egyetlen helyről. Sokat lehetett találni a Kácsás-sziget körül, Dunafüred alsó felén. Kácsás-sziget



alatt találtak egy elsüllyedt hajót is. Találtak ároktisztítás közben a kubikosok kézi gránátot. Apámhoz vitték.

- Ez egy vécsy kézigránát – mondta apám. – Nem kell tőle megijedni, mert nincs benne gyutacs.

Elég viseltes állapotban volt már akkor. Nem tulajdonított neki nagyobb jelentőséget valahova félretette. Mi gyerekek persze megtaláltuk és elvittük a Bara holtága mellé. Száraz fűvet tettünk rá, és tőle távolabb gyújtottuk meg a tüzet. Mi pedig bebújtunk a Holtág medrébe és messziről figyeltük a fejleményeket. A gránát csak pukkant egyet és nagy füstöt fújva kitégett.

A Homok-bányánál viszont három iskola-társunknak nem volt szerencséje. A felrobbanó gránáttól, amit találtak és ott próbáltak szétszedni, a két idősebb Malomsoki testvér és Borda Jani meghaltak. Tolnai Tibi, aki osztálytársam volt, bár súlyosan megsebesült, de életben maradt.

Később talán a '70-'80-as években fémkeresőkkel végig pásztázták az óvárosi Duna partot is, még maradék löszerek után kutatva.

\*

A mi gyermekkorunk mozgalmas és szép volt. Abban az időben a falusi parasztem-

bereknek a Kliszán is voltak kertészetei. A Kliszán nagyon sok hagymát is termeltek. Erről szól a nóta, hogy „Haragszanak a Battai gazdák, mert ellopták az Ercsiek a hagymát”. Volt, aki a Duna vizét használta locsolásra, Szegedi András bácsi pedig a földjén két nagy medret ásott, abba vezette a forrás vizét és az állott vízzel locsolta a növényeit. Toskov Miklós bácsinak a falu felől a Bara mellett volt kertészete.

A szomszédunkban Gyura bácsi kertészete volt és nem tiltottak ki bennünket belő-

le, igaz kárt se tettünk benne soha. Bármikor bemehettünk. Tízórára, uzsonnára kaptunk egy szép nagy karéj zsíroskenyeret és a kertből, a nekünk tetsző legszebb paprikát, paradicsomot letörhettük. Megtöröltük a gatyánkba, vagy vízzel megmostuk és ettük a kenyérral. El voltunk látva vitaminnal, zöldségekkel, gyümölcssel.

Megfigyeltük hogyan termel Gyura bácsi. Akkor láttam először, hogyan készítik elő a zöldségeket a piacra. Sárgarépát, zöltséget, uborkát, paprikát, paradicsomot, káposztát, karfiolt, karalábét, mindent, amit megtermeltek.

Gyura bácsi árasztásos öntözéssel öntözte a kertét. Asszonyok segédkeztek nála. Állandóan folyt a víz a kertjük végében. Az asszonyok ott mosták meg a piacra szánt árut. Minden zöldség friss volt, ropogós és tiszta. A piac szombaton volt, Érden. Visszafele dinnyeszezonban mindig hoztak nekünk görögdinnyét.

Nagyon tetszett nekem Gyura bácsi melegháza. Tipikus bolgár melegház volt, nem láttam olyat azóta sem. Az egyik végében volt a kazán, ahol tüzeltek. A füstöt alagúton vitték a földben, megfelelően lehűtve, hogy ne legyen túl forró. Az alagút sárból készült és körbe futott a melegház oldalán.

A másik végén volt a kémény. A meleg füst fűtötte az építményt. A palántához a magokat az alagút tetejére és mellé vetették. Az épület üveggel volt befedve. Érte a nap és szellőztették is, ha kellett. A palánták így gyorsan és szépen fejlődtek. Tavasszal ültették őket ki szabadföldre.

\*

Apám ugyan műszaki katona volt, de kézműves dolgokban nem sok mindent tanulhattam tőle. Úgy szedtem össze a tudnivalókat a szomszédoktól, Lőkös Pista bácsitól, a kovácsoktól, traktorosoktól.

Kovács a faluban volt, Johanidesz Jani bácsi. A Pannónia pusztán is működött egy kovács, nem emlékszem, hogy hívták. Puppán bácsi után Poszpisek Pista bácsi lett a fodrászunk.

Amíg várni kellett a sorunkra engem mindig beevett a fene a kovácsműhelybe. Volt, amikor a mester megengedte, hogy én taposom a nagy bőr fűjtatót.

Lőkös Pista bácsi gépkocsivezető volt. Tőle nagyon sokat tanultam. Mindig hazajött a teherautóval és nagy örömeinkre megengedte, hogy körbe mászkáljuk, körbe járjuk. Ő lett Füred mentőse. Ha valamelyikünknek baja volt, amikor reggel dolgozni ment elvitt bennünket. Édesanyámat és engem egyszer a János kórházba szállított be.

\*

Nálunk volt egyedül telefon Füreden. Nálunk volt a segélykérő hely. Szolgálati telefonunk volt, nem lehetett akárkit felhívni. LB helyi telepes, két száraz telep volt a telefonon és indukciós csengető kar, azzal lehetett csengetni. A központ vagy a budapesti Rákóczi úton vagy a Kvassay zsilipnél lehetett.

Két vezeték jött le egészen a Sina-telepig – az ercsi gátórházig. Érdnek két hosszú csengetés volt a jele, a központnak egy hosszú, Dunafürednek két rövid, Ercsinek egy rövid. Így lehetett telefonálni a gátórházak és a központ között. Nem volt még köz (közösségi) telefon. Battán talán csak a faluban a postán volt. Füreden, ha valakinek valami baja volt hozzánk jött el. Úgy ment a segélykérés, hogy Érdnek volt a gátórházban vezeték (polgári) telefon is. Át-telefonáltunk Érdre, ha orvos, vagy mentő kellett. Az ottani gátór telefonált utána oda, ahová kellett.

Később, amikor megszűnt a SZÖVAUT, vagy idősebb lett Lőkös bácsi és Battán megépült a városi mentőállomás, ő lett a mentős gépkocsivezetők főnöke. Így lett a füredi exmentősből a mentősök vezetője.

(1968-ban a DKV tűz idején a finomító autóval vitték a megégett sebesülteket Érdre és Budapestre. Amikor ez a nagy baj

megtörtént, a lakótelepen – a mai Prima helyén – és a DKV üzem mellett is lett mentőállomás.)

\*

Ahol még a műszaki tudásomat gyarapítottam az a falusi kovácsműhely volt, Johanidesz Jani bácsinál.

A téglagyárból szereztünk transzmissziós kerekeket. A gyártósoron gumi szalagon vitték a téglát és alatta voltak a kerekek. Egy idő után elkoptak és amikor már nagyon lötyögtek, megkaphattuk. (Ugyanúgy ott kaptunk feldolgozott puha, vizes agyagot technika órákra. Bárdy Sanyival, Klimsa Artúrral mentünk érte. Azzal korongoztunk, agyagoztunk.)

A transzmissziós kerekekből kis kocsit csináltunk. Egy palló darabot levágtunk, elejére, végére egy-egy tengelyre 2-2-kereket tettünk. A tengelyeket mindig Jani bácsi készítette el. De hogy ne higgyük az élet annyira könnyű, hogy ne essen le a kerek nekünk kellett a lyukat kifúrni. Ahhoz, hogy a tengely megálljon a pallódarabon, nekünk kellett odaszögelni. Otthon nem voltak ehhez megfelelő eszközök. Lőkös Pista bácsitól és Gyura bácsitól kaptunk kölcsön amerikánert, kézi fúrógépet. Durván 15-20 mm átmérőjű volt a tengely, elég erős. Mire kifúrtuk a lyukakat, megtanultuk hogyan kell nem beletörni a fúrót az acélba.

\*

Aminek örülök és hálás vagyok érte, hogy néha Pestről hajóval jöhettem haza. Nem lehetett elmozdítani a gépház mellől. A



lapátkerekes gőzhajók hatalmas hajtókarja ahogy hajtotta körbe a lendkereket és a lendkereken rajta voltak a lapátkerekek, hihetetlenül élvezetes élmény volt látni. Ahogy dolgozott a gőzgép csak ámultam és bámultam. Gyönyörű szép gép volt, rendszeren lefestve, karban tartva, staufer zsírozók rajta. Mindent lehetett látni, mi hogyan mű-

ködik, hogy kap olajat a csapágy. Az ember megfigyelte és el tudta lesni a gép működését. Ha volt kitől kérdezni, még szívesen el is mondták.

\*

Volt még egy fontos tanulóhelyem, a Hoffer traktorok. Érdnek volt a gépállomás. Onnan kölcsönözték vagy delegálták, vagy küldték nem tudom. Azt sem tudom, milyen szervezetben működtek.

Nem túl messze tőlünk két traktoros is lakott Füreden. Hazajöttek a traktorokkal és az öreg András Józsi bácsi tanyája melletti réten tárolták azokat. Onnan volt az indulás, ha nem túl messzire mentek. Nekem mindig ott kellett lennem, ha indították, karbantartották. Amikor már annyira megnőttem, hogy a kuplungot ki tudtam nyomni, a sebességváltót meg a kormányt el tudtam fordítani, egyszer-kétszer megengedték, hogy a felügyeletükkel elindítsam. Mögém álltak, vagy mellém ültek.

Amikor az általános iskolából a tanítás után kijöttem a falu végén, a foci pálya sarkánál megálltam és hallgatóztam. Még nem volt ipari zaj és gépkocsi forgalom. Hallgatóztam, hol szánt a traktor. Ha valahol lent a Gyüre tanya alatt vagy nem túl messze, akkor fogtam a táskám és futás a traktorhoz. Örömmel vette a vezetője az érkezésem. Akkor ő lefekhetett pihenni vagy elmehetett a „büfébe”, én meg szántottam helyette estig, anyám nagy öröme, mert az iskolai ruhában ültem a traktorra. Tudták hol vagyok, nem idegeskedtek miattam, nem féltettek. Ha nem mentem haza, annak oka lehetett, vagy csavarogtunk. Ilyen is volt. De én nagy valószínűséggel a traktoroknál kötöttem ki.

(Folytatjuk)

Szegedinác Anna

## SZÁZHALOM

Óvárosi Közösségi, Közéleti Folyóirat

Megjelenik havonta

**Felelős kiadó:**

Jován László,

a Hírhalom Egyesület elnöke

**Szerkeszti a szerkesztőbizottság.**

**Postacím:** 2440 Százhalombatta,  
Csenderics út 4.

Tel.: 06-30-966-8079

www.szazhalom.hu

ISSN szám: 2559-9860

**Nyomdai munkák:**

Hírhalom Egyesület, Százhalombatta

**Támogatók:**



Nemzeti  
Együttműködési  
Alap



MINISZTERELNÖKSÉG



BETHLEN GÁBOR  
ALAPÍTVÁNY



„A gyógyítás sokkal inkább motivál”

# Természetgyógyász stúdió nyílik

**Holéczi Béla természetgyógyászat iránti érdeklődéséről és tevékenységéről, már készült riport a Százhalom magazin hátsójain. Újabb megkeresése azért történt, mert társával, Szabó Szilviával decemberben természetgyógyász stúdiót kívánnak nyitni.**

A dunafüredi Nap utca 11-13. kapuján belépve, tágas szépen gondozott kert, és a kert hátsó részében megbújó takaros kis ház fogadott. Ahogy lépdeltem lefelé a lépcsőn a földszinti terembe, nem lehetett

vezérelt a kialakításában. Úgy érzem jó irányban indultam el, komoly terveink vannak.

**- Milyen tevékenységek, gyógyító technikák lesznek nálatok?**



nem észrevenni a magyaros festésű hatalmas, széles, kényelmes – piros, fehér, zöld – lépcsők váltakozását.

A földszinti terembe lépve a keleti füstölők finom illata érintett meg, aztán szemügyre vehettem a számos hangtálat, melyet egyre többen használnak a test harmonizálására, gyógyítására. A rövid körül nézés után az emeletre vitt fel Béla és Szilvia, ott beszélgettünk terveikről. Az induló stúdió gazdag programjáról Béla beszélt:

- A stúdió nevére most ötletelünk, még nem döntöttünk róla. A segítő szándék

- A tevékenység egy része leginkább a fizikai testet érinti. Számos masszázssal ismerkedtem meg korábban és gyógymasszázsról képesítésem van, gerinc- és ízületi problémák kezelésére, gyógyítására. Várom továbbá a pihenni vágyókat svéd masszázssra, lávaköves-, wellness-, mézes-, csokis masszázssokra. Reméljük egyre többen érdeklődnek majd irántunk.

**- Lesz-e másféle tevékenység is a tarso-lyotokban?**

- Természetesen a léleknek is nagy területet szánunk. Gyógyítunk gonggal, hangtállal.

Aki bátrabb, szívesen látjuk kinevelés terápiaiban. Ha szükséges hipnózisra, regressziós hipnózisra.

Fontos, kiemelt tevékenységünk az egészség megőrzésében a hagyományörzés. Ősi magyar gyógymódok használata: írnakás (régentelefeledett magyar masszázss) kezelés piócával, aki nem fél, nem idegenkedik tőle. Orvosi pióccát használunk. Köpölyözünk, ha kell.

Ugyanakkor van száraz infrasaunánk, mert ha a vért serkenti a sauna melege, nekem könnyebb a dolgom a masszázssnál egy felpuhult szövetrel dolgozni.

Sokféle gyógyító technikát, módszert használunk: gyógyítunk lézerral, ultrahanggal, mágnesterápiával. Foglalkozunk szenvedélybetegekkel - használunk füladdiktológiát. Foglalkozunk írszdiagnosztikával. Testgyertyázunk, fülgyertyázunk, moksázunk (nyirokmasszázss).

A későbbiekben tervezzük az 5 nada pont kezelését, csakrák felmérését. A műszeri feltétele már megvan. Ezzel egy komplett test anatómiát tudnék fölállítani.

Folyamatosan képezem magam. Szívesen tanulok új dolgokat. Most gerincterápiát tanulok, japán gerinckezelést. A tanfolyamokon mindig van terapeutakereső. Ha elvégzem, a társaimmal létrejön egy kis közösség. Mindig biztosítanak nekünk a közösségi médiában, facebookon területi elérhetőséget.

Az S.I. terápiaiban (Sakra Iliáka – a csontos összenövés a keresztcsont és csípőcsont között) vagy gerinckezelésben a '80-as években azt gondolták, hogy egy becsontosodott rész a medence hátsó falában, de kiderült, mozognak. Ugyanúgy, mint a szeméremizület. Ezeknek a beállása olyan hihetetlen derékfájdalmat okoz, amit már japán technikával ki tudunk mozgatni. A másik tanfolyam a hát, váll, banyapúp, és az 5 lumbális csigolya kimozzgatásáról szól, kimozzgatására tanít meg. Segít a banyapúp és gerincfájdalmak megszüntetésében.

Már tudjuk kezelni a térd és boka elválkozásait is.



**- Hogyan látod? Megszaporodtak a csont problémák az embereknél? Ha igen, miért?**

- Igen. A mozgásszegény életmód, helytelen táplálkozás, túlsúly, stressz a vezető okok. A stressztől az izmok befeszülnek. Örök feszültségben él a mai ember. Ezeket befolyásoló tényezők: pénztelenség, sárga csekk, családon belüli konfliktusok, a vele járó feszültség. Persze lehet ezeket mentálisan is kezelni, de az már kevés, ha vele párhuzamosan nem történik meg a test izomzatának a lazítása, helyreállítása. Nagyon sok ortopéd problémát látok: befelé-, kifelé fordult láb, x-láb. Ezeket már fel tudom mérni, kezelni.

**- Mikor indultok?**

- December elején. Karácsonyra szeretnénk lehetőségeket biztosítani, bérlet, ajánlékultatványok megváltására. Az élénkítő, frissítő masszázssal indulunk és amire még igény, szükség van.

**- Tehát van számos képzésed, mellette gyakorlatod és ezért döntöttél úgy, hogy most ez lesz a fő tevékenységed?**

- Úgy gondolom, mindent a csúcson kell abbahagyni. A korábbi mesterségemet 40 évig csináltam. Ma már a gyógyítás sokkal inkább motivál.

**- Megváltozott, átalakult az érdeklődésed? Ebben az új tevékenységben szeretnél kiteljesedni?**

- Igen. Itt emberi kapcsolatok vannak és

a gépek már nem szólítanak meg úgy, mint régen. Közele ismerősöm kedvese nagyon komoly térdfájdalmakkal keresett meg. Merev, megdagadt térddel, csípővel közle-

lapotjavítására tudok használni, fájdalmakat szüntet meg. (A gyógymasszázsban belül vannak olyan alfajok, amelyeket magába foglal.)



kedett. A hagyományos orvoslással kezdte. A vizsgálatok végén térdprotézist javasoltak. Eljött hozzánk és két hét gondos kezelés után gyógyultan távozhatott.

Foglalkozunk szegment és kötőszöveti masszázssal is, amelyet a cukorbetegség ál-

OKJT-s képzéssel, amely középfokú képzést ad, már bátran merem az új vállalkozásomat indítani.

Mindenkor a probléma dönti el, milyen eszközt, módszert alkalmazunk a megoldására.

**Szegedinácz Anna**



## Beszélgetés Albert Anna fotográfussal

# Átadni a látásmódot egy reklámfotóval

Sokan gondolják úgy, hogy egy jó géppel könnyű jó képeket készíteni. Ez csak részben igaz, mert ahhoz, hogy egy kép igazán jó legyen, nem elég a jó gép. Ahhoz tehetség, kiváló vizuális látásmód, kreativitás, kitartás is kell. Ezekkel a tulajdonságokkal már van esély arra, hogy fotóművésszé, vagy keresett alkalmazott fotóssá váljon valaki. Mint **Albert Anna**, aki kreativitását, vizualitását Százhalombattán, László Bandy műhelyében fejlesztette arra a szintre, hogy első jelentkezésre bekerüljön a Moholy-Nagy László Művészeti Egyetem (MOME) fotográfia képzésére és annak elvégzésével ma sok megrendeléssel dolgozó alkalmazott fotográfus.

nehéz bejutni. Jól hangzik és menő dolog, de alattam húzták meg a határt, azaz én voltam az utolsó, akit felvettek az osztályunkba. Ha felvételizni szándékozik megkeresnek, hogy adjak tanácsot, mindig mondom nekik, hogy ne legyenek csalódottak, ha elsőre nem kerülnek be. Egyrészt ez ritka, másrészt azok, akik másodjára, vagy harmadjára kerültek be azt az egy-két évet még azzal töltötték, hogy fotóztak, vagy elmentek más képzésekre, fejlesztették magukat. Ők utána helyzeti előnyben voltak hozzám képest.

**- Nem fényképezőgéppel a kezekben születtél, az első gépedet sem azért kaptad, mert fotózni szeretted volna, sőt, azt is csak a gimnázium utolsó évében döntötted el, hogy a MOME-ra jelentkezel. Mi volt a te utad?**

- Mindig is vonzottak a vizuális művészetek. A szüleim látták, hogy szeretek rajzolni, ezért hét évesen beíratk László Bandyhoz. Bandy nem csak rajzolni tanított, hanem művészettörténetet, életrajzot, hozzáállást is. Nagyon sokat ad az egész közönségnek, sokat formált engem is, és elindított egy úton.

Aztán 11-12 éves koromban olvastam egy kislányoknak szóló képregényt, abban volt egy karakter, aki fényképezett, ez nekem nagyon megtetszett és kértem a szüleimtől egy fényképezőgépet. Egy darabig hobbi volt a fotózás, néha csak vicces időtöltés volt a barátnőimmel és a testvéreimmel. Persze voltak kezdeti sikerélményeim, mikor helyi koncerteket vagy színelőadást fotózhattam. Tehát már korán része volt az életemnek a képalkotás, bár akkor még nem voltak olyan ambícióim, hogy fotográfus legyek. Amikor el kellett dönteni, hogy hova felvételizek, az utolsó pillanatig halogattam, hogy mit írjak a jelentkezési lapra. Végül csak a MOME-t próbáltam meg, és szerencsére fel is vettek.

**- A MOME-ra bejutni sokan évekig próbálkoznak, neked ez elsőre sikerült. Milyen volt a felvétel?**

- A statisztikát nem ismerem, mondják, hogy



A felvételi háromfordulós volt. Első körben le kellett adni egy portfóliót, tanulmányrajzot, korábbi munkáimból pár képet és az egyetem által meghatározott téma alapján egy fotósorozatot. Mivel ekkor nagy hatással volt rám Csáth Géza, ezért az egyik novelláját fotóztam illusztrációszerűen és azt adtam be. (Ebből akkor egyébként nagy botrány volt a közösségi médiaoldalamon, mert mikor a megosztottam a képeket, állatkínzással vádoltak a kommentelők – pedig a fotózás jó hangulatú volt és senkinek nem esett bántódása.)

A második fordulón volt egy műveltségi teszt, illetve egy beszélgetés. A harmadik forduló háromnapos volt, ahol konkrét feladatokat kaptunk. Az első napon rajzos, a második napon fotós nap volt, a harmadik napon interjú keretében kiértékeltek a munkámat.

Amikor felvettek nagyot változott az életem. Tizenhét évesen még nagyon gimis felfogásom volt, ráadásul más egyetemekhez képest is lazább volt a közeg. A másik, hogy ugyan Százhalombatta közel van Budapesthez, mégis beköltöztem a fővárosba, azóta is itt élek.

**- Milyen volt az egyetemi élet, mit tanultatok?**

- Az oktatás nagyon művészeti alapú és nagyon szerteágazó. Nem csak a fotóról, fotótörténetről tanultunk, hanem volt mellette számos kapcsolódó óra is. Volt például hangkultúra, média, filmtörténet, filmelmélet óra és dramaturgia, ahol forgatókönyvírást tanultunk. Analóg technikát mi már kevésbé tanultunk, mint a korábbi évfolyamok, de volt labor, ahol lehetett kísérletezni. Én azért egy archaikus technikákat bemutató kurzus-héten is részt vettem, ahol nedves kollódióval dolgoztunk, és nagyon élveztem.

Fő óránk a tervezés volt, amit a félév végén kipakolás követett. Ez mindig egy tematika köré szerveződött, amit a tanárok találtak ki nekünk. Például volt olyan téma, hogy „megtartó erő”. Kaptunk egy leírást, hogy körülbelül mire gondolnak a tanárok, de mindenki úgy közelítette meg, ahogy szeretne volna. Én például a testvéri kapcsolatról készítettem sorozatot, de volt olyan osztálytársam, aki rehabilitációs központban fotózott, vagy olyan aki a személyes problémáit dolgozta fel, stb.

Az volt a jó az egész egyetem alatt, hogy bármivel foglalkozhattál. Ez egyébként nehéz is, mert magadtól kell rájössz, hogy mi az, ami téged érdekel.

**- Mik voltak a követelmények?**

- BA-n az elmúlt három évről kellett portfóliót letenni az asztalra, a szakdolgozatom

pedig a gyászfeldolgozás és a kortárs magyar fotográfia kapcsolatáról szólt. A gyász pszichológiájáról, valamint a gyász és a fotográfia összefüggéseiről írtam. Érdekes, hogy ez a mai napig folyamatosan változik, napjainkban például sokan szelfit készítenek hozzátartozóik sírjai mellett. Ez egyesek számára taszító, de a fotó készítőjének ez a gyászfeldolgozás része.

MA-n a szakdolgozatom és a mester-munkám is a „Női tekintetről” (female gaze) szólt, ami azt jelenti, hogy egy női alkotó más szűrőn keresztül tekint a világra, mint a férfi társai.

Mesterképzésre részben azért maradtam, mert szerettem volna részt venni az Erasmus programon. Londonban voltam a College of Fashion divatfotó szakán, ott végeztem egy trimesztet 2017-ben. A kezdeti elképzeléseimhez képest nagyon elméleti volt a képzés, sokat kellett könyvtárba járni, beadandókat írni, de így is nagyon sokat adott a kint töltött idő.

Az az év egyébként is nagyon meghatározó volt. London előtt Szarajevóban töltöttem két hetet egy egyetemi program keretében belül. Ott a délszláv háború lenyomataival foglalkoztunk. Fotóztam a város sebhelyeit, a bombáktól olvadt aszfaltot, a szétlőtt épületeket, a helyi arcokat akik sokat meséltek arról, milyen volt így felnőni.

Ezek mellett ebben az évben vágtam bele egy fotós kihívásba, a 365-be, azaz egy éven keresztül minden nap fotóztam (és posztoltam) egy képet. Ez egy idő után nagyon kimerítő volt, de sokat tanított a tökéletesség elengedéséről, és a rögtönzésről.

**- Ezzel a végzettséggel meg lehet élni?**

- Amikor befejeztem az egyetemet nagyon megijedtem, hogy nem fogok a tudni fotósként elhelyezkedni, és nem is lehet ebből megélni. Félttem, hogy olyan munkát kell majd vállalnom, aminek semmi köze a szakmámhoz. A mesterképzés végén a tanárok kérdezték, hogy mit tervezek, mik az elképzeléseim. A konzulensem Máté Gábor volt – ő reklámfotós – nagyon biztatott, hogy jó alkalmazott fotós lehetek. Én akkor még nem voltam benne biztos, hogy merre visz az utam, de szerencsére azóta is szabadúszóként dolgozom. Amikor jött a Covid, akkor kiderült, hogy annyira nagy szükség nincs ránk, de azt követte az online vásárlások időszak és újra sok munkám lett, ami gyakorlatilag termékfotózás volt.

A legtöbb felkérésemre nagyon büszke vagyok, mert sokat dolgozom magyar kisvállalkozásokkal, akiknek fontos a slowdesign, a fenntarthatóság.

**- A megrendelések kivitelezésénél szabad**

**kezet kapsz, vagy konkrétan megmondják, hogy mit akarnak látni?**

- Ez teljesen változó. Szinte mindennel lehet találkozni. Van olyan határozott megrendelő, aki pontosan megmondja, hogy mit hogyan akar. Van olyan is, aki csak azt mondja meg, hogy mit szeretne elérni és minden mást rám bíz. Van olyan is, akinek halvány elképzelése sincs, és együtt találjuk ki a koncepciót. Nagyobb költségvetésű munkáknál, például reklámfotózásnál szigorúan követnem kell a terveket. Előre kapok egy rajzot leírással, amiben még azt is leírják, milyen színű zokni lehet a modellen, hogy hogyan világítsam be a jelenetet stb. Ilyenkor a kivitelezésnél is jelen vannak, körülöttem állnak és figyelnek, magyaráznak.

**- Nagyon elkülönül a művészeti és az alkalmazott fotós világ?**

- Lehet, hogy annyira nem különül el, mint ahogy én most gondolom, de egy kicsit parkoló pályára tettem a saját projekteket. Azok a fotósok, akikre példaként tekintek, átjárnak a két terület között és az alkalmazott munkáikban is érződik, hogy ők a saját művészeti szemléletüket, üzenetüket, látásmódjukat át tudják adni egy reklámfotóval is. Ez nagyon nehéz, de én is ezt szeretném elérni. A divatfotózást is ezért szeretem, abban lazábbak ezek a határvonalak.

**- Hol tartasz most?**

- Most nagyon élvezem a munkát. Szeptember óta van egy saját műtermem is. Egy kis lakásműterem, ami egyben közösségi iroda is, több művésztszámmal béreljük a belvárosban. Ez volt a következő logikus lépés, mert most már van annyi megbízásom, hogy sokszor egyszerűbb egy saját térbe meginvitálni másokat, mint helyet keresni, időpontot egyeztetni, lefoglalni egy stúdiót. Ezzel a saját dolgomat könnyítettem meg. Ráadásul rengeteg fotós felszerelésem van, amiket ott tárolhatok.

**- Ma már nem csak te, hanem az egész család Budapesten él. Tartod azért a kapcsolatot Százhalombattával?**

- A kedvesem családja Százhalombattán él és gyakran hazajárunk. Sok barátom él még ott, velük is gyakran találkozunk. László Bandy éves alkotótáborait sem hagyjuk ki. 2019-ben egy fotóstáborot is tartottam a battai lovardában. Laboráltunk a gyerekekkel, hívtunk és nagyítottunk fekete-fehér filmet. Remélem tudtam mutatni nekik valami izgalmasat, hiszen már az én generációm sem feltétlenül találkozott ezzel feltétlenül a hétköznapokban.

@albertalianna

www.albertalianna.com

Balpataki Katalin



**Móré Imre '56-os élményei**

# A sötétkék ballonkabát

Vannak különös találkozások az ember életében, Móré Imrével ilyen volt. Imre unokabátyám, Kácsér Mihály feleségének, Móré Irmának az unokatestvére. Ifjabb Kácsér Mihály a nagyszerszamos halásznak Kácsér Mihálynak és feleségének, Szegedinác Teréznek a fia, aki a II. világháború után a budapesti Marx Károly Közgazdasági Egyetemen tanult és feleségével, Irmával Budapesten élt. Ez már a múlt. A Kácsér családban a két gyermeknek, Mihálynak és Teréznek nem voltak gyermekei, így a rokonokra hárul sírjaik gondozása. Imre, Irma sírját rendszeresen látogatja és most én lettem a kísérő, aki segített neki ebben, a halottak napja előtti héten.

A Szabadság úti virágboltnál szállt le az autóbusról és a virágok beszerzése után a temetőbe igyekeztünk, közben beszélgettünk. Imrével két alkalommal találkoztam csupán korábban, mégpedig két temetésen, ahol éppen csak szót váltottunk egymással. Gyaloglás közben szóba került október 23-a, és az is, hogy Imre, mint karszalagos forradalmár tevőlegesen is részt vett benne. Annyira meglepett a hír, hogy elhatároztam, ha hazatértünk otthonomba, feltétlenül kikérdezem ezekről az időkről.

Miután megvendégeltem és megengedte, hogy hanganyagot készítek a beszélgetésünkről, sőt dokumentumok fénymásolatait is elhozta nekem, minden adott volt, hogy megismerkedjünk vele és azzal a néhány nappal, amit ő emberként, emberi élményként az '56-os forradalomban átélt.

„Kisfalumból a nagyvilágba” önéletrajzi kötetében így ír a forradalmat kiváltó okokról:

„Néhány, a „Nyugatot” elaltató, de (ismét példátlan) fejlődést hozó év látszat demokráciája után hatalomra jutott az MKP és annak vezetője, „Sztálin legjobb magyar tanítványa”, Rákosi Mátyás és csapata. S velük együtt megismerhettük a bolsevik módszereket. Elvették a gyárakat, üzeme- ket, üzleteket, az új hatalom által megkí- vánt épületeket, lakóházakat, földeket, ál- lamosították a közintézményeket, iskolákat, üldözték az egyházakat, s mindehhez még jött a bolsevik terror számos sajátossága: az ÁVÓ (Államvédelmi Hatóság) létreho- zása, könyörtelen módszereik bevezetése, mint például a „csengőfrászos” éjszakai le- tartóztatások, tárgyalás és ítélet nélküli tit- kos fogva tartások, kitelepítések, megsem- misítő-, internáló és kényszermunkatáborok, koncepciós perek, kegyetlen ítéletek, kö-

nyörtelenül behajtott beszolgáltatások, padláslesöprések, erőszakos téveszesítés, és hadjárat a magántulajdon, a tudás, az erkölcs, a nemzeti érzés, a vallásosság, az egyházi rendek, a hagyományok, a nemze- ti kultúra és a család intézménye ellen.



Röplapoztás a Rákóczi térnél

Közben irtották saját elvtársaikat is. Aki ma letartóztatott, azt holnap letartóztat- hatták, aki ma ítélkezett, afölött holnap ítélkezhetek”.

(Szerk.: Rákosi Mátyás és „aranycsapata” a hírheft – 1947 augusztus 31-i – „kékcé- dulás” választásokon, csalással jutott hata- lomra. Imre nem tért ki részletekre, mert nem mesélt a „pincebörtönökről”, „savkádrol”, „emberdarálóról”, melyek az emberek kínzá- sának ávós eszközei voltak. A rendszerváltás után egy fiatalokból álló filmes csapat eredt, ezeknek a „legendáknak” a nyomába, me- lyekről feketén-fehéren kiderült, hogy igazak

voltak. Ezek az anyagok ma is megtalálha- tók az interneten).

1950-ben felvettek az Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem jogi karára. Hallga- tója voltam egészen az 1956-os forra- dalomig, vállalati jogásznak készültem. A szigorlatokat már letettem és az Egyetem téri Egyetem Könyvtárba a diplomám elké- szítése miatt jártam. 1956. október 23-án délután három órakor jöttek a társaim, más egyetemistákkal együtt, hogy menjünk ki a Petőfi térre, mert ott lesz a gyülekezés az egyetemistáknak, főiskolásoknak a Bem téri tüntetéshez. Akkortól kezdődött aktív rész- vételem a forradalom eseményeiben. Sin- kovics Imre a „Talpra magyart” szavalta és

a zászló – amiből kivágták a Rákosi címet, mert a magyar nép megelégette a szovjet és hazai kommunisták véres terrorban tob- zódó zsarnokságát – már velünk volt. Utá- na a Bajcsy-Zsilinszky úton mentünk végig, majd a Margit-hídon át Budára a Bem szo- borhoz. Ott Tildy Zoltán mondott beszédet, majd a Forradalmi Bizottság egyik tagja felolvasta a szervezet kiáltványát. Műszaki Egyetemről pedig egy diák felolvasta a 12 pontot.

Mit is akartunk mi akkor? Szabadságot, amelyben a szabad és titkos választások után több párt irányítja az országot, hogy

a cenzúra eltörlése után a sajtó- és szólás-szabadság érvényesüljön, megvalósuljon a gyülekezési szabadság, az ÁVH-tól örökre szabaduljon meg a magyar nép! További nagy álmunk a semlegesség volt. A Varsói Szerződésből való kilépés.

A Bem tér után a Margit-hídon és Bajcsyn vonultunk vissza, hogy elvigyük a kéreéseinket – a petíciót – a Magyar Rádióba, hogy ott beolvassák.

A tüntetők az Astoriánál – mert nagyon sokan voltunk –, kettéváltak. A jobboldaliak a Múzeum körúton a Bródy Sándor utca felé mentek, a mi baloldali tömegünk a Rákóczi útról a Puskin utca felől közelítette meg a Magyar Rádió épületét. A rádióban és mögötte is akkor már ávósok tartózkodtak és rálöttek a petíciót vívő tömegre. A jobboldali csoport kapta a sortüzet.

Ez volt az az esemény – az utolsó csepp a pohárban, a társaink brutális lemészárlása – ami kiváltotta a fegyveres ellenállást az egyetemistáknál, a budapestieknél a fennálló zszarnoki rendszer ellen.

A rádióhoz tehát nem mehettünk, a Szentkirályi utcában átmentünk az Üllői útra és gyalog a Kilián laktanyához. A kis-

A kormány október 24-25-re kijárási tilalmat rendelt el, de az emberek változást, váltást akartak és ellenálltak.

(Szerk.: Október 24-én Zsukov szovjet honvédelmi miniszter parancsára a szovjet csapatok bevonultak Budapestre. Október 25-én elfoglalták a legfontosabb minisztériumokat: Honvédelmi Minisztérium, Belügyminisztérium, továbbá a Budapesti Rendőrfőkapitányság, és a Magyar Rádió épületét.)

Október 23-tól már haza se mentünk, kint voltunk az utcán, valamelyik utcasarokon. Nehéz napokat éltünk át. A hírhozó motorkerékpáron jött és elmondta, hová kell menni, hol vannak kommunista fegyveresek: a Kálvin téren, a Vigadónál, a Corvin mozinál, a Széna téren vagy a Dohány utcában. A parkokban volt az illemhelyünk és a csatornában mostuk meg az arcunkat.

Az események alakulásában sok volt a spontán elem. Mindig, mindenhová csoportokban mentünk. Kint volt a kokárda a kabátunkon és karszalagot is kaptunk, hogy mindenki tudja, hová tartozunk.

A Vörösmarty téren volt a pihenőhelyünk. Ott kaptunk enni, gulyáslevest főz-

nyokkal. Az emberek bezúrták az ablakát és a benne lévő propagandaanyagokat a New York kávéház előtt a körúton halmozták fel, majd meggyújtották. Még a Sztálin szobor egy darabját is bevontatták azon a napon a színház elé. Aki akkor élt, értheti meg azt a gyűlöletet, amit az emberek a zszarnoki Rákosi rendszer ellen tápláltak.

Október 25-én hatalmas tüntetés volt az Országház előtt. Tele volt a tér emberekkel. A tömeg küldöttséget választott, hogy átadja követeléseit a Parlamentben és várták Nagy Imre megjelenését.

(Szerk.: Ugyanezen a napon délelőtt az Akadémia utcai MDP Központban az MDP vezetősége és a szovjet küldöttség Gerő Ernő pártvezető helyett Kádár Jánost választotta meg főtitkárnak. A megalakult Katonai Bizottság vezetésével Apró Antal bízták meg. 11 óra után a tanácskozáson részt vevő Szerov tábornok – a KGB elnöke – kijöve a megbeszélésről riasztólövések kiadására adott parancsot, amely pánikot okozott a téren. Az ott felsorakozott szovjet páncélosok válaszul a Földművelésügyi Minisztériumot és Néprajzi Múzeumot vették célba. Az árkádok alatti tömeg menekülni kényszerült. A Bláthy Ottó utca irányából érkező szovjet harckocsi a szobornál álló tömeg közé lőtt repeszgránátokkal. A sortűz után a belvárosi kórházak megteltek, de a Központi Mentőállomás épületébe is tömegével szállították be a sérülteket. A halottakat később a Kerepesi úti temetőbe teherautókon vitték és 50-es gútlákba rakták.)

Az orosz tankok a Lánchíd felől a Duna-partról jöttek. Kezdetben nem azok lőttek, hanem azok a fegyveresek, akik mellettük jöttek kézfegyverekkel. A sortűz a Margit-híd irányába ment. Velem volt a földim, Bali Imre is, aki két évvel volt fiatalabb tőlem. Mozdonyvezető volt és nem egyetemista. Véletlenül találkoztam vele össze akkor délelőtt és velünk tartott a tüntetésre. Mellettem állt és eltalálta egy lövedék a mellkasán. Azonnal meghalt. Sosem tudtam lélekben feldolgozni a korai halálát. Emléke végig kísért egész életemben.

Utána a kormány kijárási tilalmat rendelt el. Le kellett tenni a fegyvert és a karszalagot is. Az ávósok az utcákat járták, de sok helyen folytatódott az ellenállás.

(Szerk.: Október 28-án szovjet támadás történt a Corvin köznél. Maléter Pál ezredes és katonái, valamint a Kossuth Tiszti Iskola oda vezényelt százada megtagadta a felkelők elleni támadást. A felkelők Molotov koktélokkal sorra semmisítették meg a szovjet harckocsikat.)

A Nagy Imre kormány tűzszünetet hir-



katonák megmutatták a fegyverraktárt, ahol teljesen új fegyverek voltak. Segítettek nekünk megtörölni a Mauser puskákat a zsírtól kóccal. A laktanya előtt teherautó várt bennünket. Fegyverünk már volt, de lőszert is kellett szerezni. A Fradi pálya mögött is volt egy laktanya, ott kaptunk lőszert.

Utána a Sztálin szoborhoz hajtottunk, amit akkor már hegesztőkkel szedtek szét azok, akik már korábban ott voltak. Még egy „díszlövészt” is kapott Sztálin. Onnan a Széna-térre mentünk, ahol tűzharcba keveredtünk az ávósokkal.

tek bográcsokban, mellé kenyeret ettünk és volt hozzá vörösbor is. Ott kaptunk töltényt. Megmosakodhattunk a díszkútnál.

Másnap – október 24-én – már bent voltak az orosz tankok a városban. Az Üllői úttal párhuzamos kis utcában várakoztak az orosz páncélosok és ágyúvontatók. Onnan jöttek ki a körútra.

Az Emkénél eltévedt egy ágyú vontató. Kilőttük a kerekét. A benne ülők elmenekültek és akkor felgyújtottuk.

Az Emkével szemben volt a Magyar Nemzeti Színház épülete. Alatta a Szikra kiadó, lapkiadója, tele kommunista íromá-



detett, általános amnesztiát ígért a felkelők számára, a szovjet csapatok kivonulását Budapestről és az ÁVH feloszlását.

Október 30-án gyanús szállításokra figyeltek fel a Köztársaság téri pártközpontnál és elterjedt a hír, hogy ott a földalatti börtönökben embereket tartanak fogva. Ezért egy nemzetőr csapat behatolt az épületbe, hogy megnézzék, kik tartózkodnak ott. Lövésekkel és kézigránáttal fogadták őket. Vagyis az érvényben lévő tűzszünetet felrúgták, ezért kezdődött meg a pártház ostroma. Sok volt a halott és a sebesült. Az oda érkező mentősökre és fehér köpenyes ápolókra is rálöttek.

A megérkező magyar honvédségi harckocsik az épületre tüzeltek. A bent tartózkodó Mező Imre és két katonatiszt fehér zászlóval kijött az épületből. Mező Imre felesége elmondta, hogy a benti társaik hátulról lőttek rájuk. Ketten meghaltak, Mező Imre a kórházban halt meg. A tűzpárbaj után a tömeg behatolt az épületbe és az AVH-sokat elfogták. Két tisztet agyonlőttek, holttestüket meggyalázták. A további kegyetlenkedésnek a nemzetőrök vetettek véget. – Ez a történészek által feltárt hivatalos verzió. A teljes igazságot a pártházban és kint a Köztársaság téren történekről Dézsy Zoltán filmje tárja fel, amely 1992-1994 között készült. A film utána ered az eseményeknek és elmondja az akkor ott, bent tartózkodó résztvevők és szemtanúk megszólaltatásával a teljes igazságot. Nem a hivatalos, történészek által felvázolt változatot, hanem azt, ami akkor ott ténylegesen megtörtént).

Október 31-én a média hírül adta, hogy a szovjet hadsereg határozatot hozott csapatainak magyarországi kivonásáról, ez azonban csak taktika volt. Ugyanazon a napon döntöttek a végső katonai invázióról, katonai erővel leverik a magyar forradalmat, mert Magyarország ki akart lépni a Varsói szerződésből. Attól tartottak, ez példa lesz a többi Közép-európai csatlós állam számára. Nyugat Európa és az USA pedig nyilatkozott feléjük, hogy nem ad segítséget. Ezért nem volt akadálya, hogy újra orosz barát kormányt állítsanak fel.

November 1-től az új érkező csapatok – a 38. hadtest – megszállta a Dunántúl területét. A Budapestről kivont katonai egységek pedig körbe zárták Budapestet.

November 2-án a Magyarországon állomásozó 5 szovjet hadosztály mellé további 12 vonult be. Az mondták a túlnyomórészt ázsiai területekről érkező katonáknak, hogy a náci ellen fognak harcolni).

Elmentem a szülőfalumba – Cecére – Imre temetésére. A búcsú beszédet én mondtam el. Haza már nem mehettem, mert az ávó-

sok otthon már kerestek engem. Suhár István és felesége úgy mentett meg, hogy tejet szállítottak Budapestre a Bartók Béla úti központba. Kivettek 4 kannát és odaültem a helyükbe. Letakartak ponyvával.

Amikor fölértünk, kiszálltam az autóból a Bartók Béla úton. A Damjanich utcai albérletembe már nem mehettem.

Otthon anyám szemrehányást tett nekem, hogy a húgomat Budapesten hagytam. Azaz a szándékkal mentem az ELTE Múzeum körüti kollégiumához, hogy megkeresem a húgomat, aki biológia-földrajz szakon



tanult az egyetemen. Az épület bejárata a Rákóczi út felől volt. Egy orosz tank a Múzeum körúton, az Astoria Hotel mellett állt. Mielőtt beléphettem volna a kollégium kapuján az épület üvegfalára leadott lövéstől az lezuhant, darabokra tört. A szilánkok eltaláltak. Az épületből a húgom csak azt látta, hogy egy lámpaoszlopnak dőlve összerogyok. A sérüléseimmel valahogy bevonszoltam magam az épületbe. Kimondhatatlan volt az öröme, hogy még élek, mert régóta nem tudott rólam semmit. A kollégiumból nem jöhettek ki, vigyáztak rájuk. (Véres kabátomat a családom sokáig a padláson őrizte. Amikor a szüleim halála után eladták a családi házunkat, a kék balonkabát ottmaradt a padláson.)

November 4-én este, olyan teherautóval készültünk haza menni Cecére, ami tejet hozott fel a fővárosba, a Nagycsarnokba, de akkor már a Szabadság hidat az oroszok lezárták. A budai oldalon – a Gellért tér sarkánál – sikerült találkozunk egy olyan tejet szállító teherautóval, ami hazavitt bennünket, akkor november 4-én éjszaka. Mások is utaztak rajta. Menet közben Rácalmásom almát, Dunaföldvárnál a laktanyában meleg ételt kaptunk. Hajnalra értünk haza.

Tejesautóval jöttem vissza Budapestre is. Gyalog a Déli pályaudvarra mentem. A pályaudvar már tele volt géppisztolyos karhatalmistákkal.

Megismerkedtem egy fiatal párral, akik egy Szombathely melletti kis faluba tartottak az esküvőjükre – ott laktak – ezért engedélyük volt, bemehettek oda. (Szerk.: A határmenti településekre a nem állandó lakosoknak, vendégeknek, csak engedéllyel lehetett bemenni a szocialista időkben. Ott le kellett jelentkezni amikor megérkeztek és eltávozáskor is.) Az ellenőrzésnél azt mond-

ták, hogy én leszek az egyik tanú, így elmehettem velük.

Éjjel Csapiga Gabinak az öccse vitt ki a határra, ahol magyar katonák voltak. Azt mondták, segítenek, de ha van nálunk magyar pénz, adjuk oda nekik, mert Ausztriában úgysem lesz szükségünk a magyar forintra. Megmutatták az utat, hogyan tudunk átjutni az aknamezőn. Félcípőben, rövid kabátban zuhogó esőben, térdig érő sárban mentünk. Egyszer eltévedtünk és majdnem újra visszakerültünk a magyar határra. Aztán irány arra merőlegesen. Fényeket láttunk, német beszédet hallottunk. Tudtuk a szabadság földjére érkezünk meg.

### **Források:**

Móré Imre szóbeli közlése  
Móré Imre: Kisfalumból a nagyvilágba 1956-2006 – Székesfehérvár, 2006  
Az 1956-os forradalom – Wikipédia  
Pincebörtönök I.-II. rész– Dézsy Zoltán filmje 1992-1994 (YouTube)  
Ténylegesen létezett az emberdaráló – Riport 2010.12.15. a Zürichben élő Horváth J. Zoltánnal (YouTube)

Tallózó: az egy.hu magazin írása

# „Egyenesen az őrtorony lábánál kötöttünk ki”

**Egy harmincéves, tiltott határátkelés máig ható ereje**

**A nyolcvanas évek végén járunk. A csillagfényes júliusi éjszakában öt felnőtt indul el gyalogosan Székelyhídról, hogy hátrahagyva Ceausescu rémuralmát, új életet kezdjen. Mindegy, hogy hol, csak a határ túloldalán. Szilágyi-Perjési Katalin története egy lehetetlennek tűnő szökésről.**

Imre hajnalban ment dolgozni. Útközben lerakta a csíkos szatyrot a két üres tejesüveggel a bolt előtt. Néhány nyugdíjas már ott ücsörgött órák óta, reménykedve, hogy lesz bármi ehető a polcokon. Háromnegyed hatkor befutott Katus. Beállt a szatyor mellé a sorba, már vagy húszan álltak mögötte. Sietett, otthon várta a két kicsi a friss tejet. A mindig mogorva boltosné meglátva



a fiatalasszonyt előhúzott egy papírzaccskót a pult alól és a kezébe nyomta. Parizer volt benne, kicsit büdös, de volt. Több mint húszdekányi.

„1989-ben teljes reményvesztettségben vártunk a semmire” – idézi fel akkori érzéseit Katus. Hiába volt a férjének munkája, hiába volt ott a két gyerek, Nagyváradon az élet nem kecsegtetett semmi biztatóval. A boltokban fejadagokban mérték a vaját, a lisztet, a szappant, a piacon magyarul

megszólalni egyenesen bűnnek számított. A tévében Ceausescuról szóló megkomponált filmeket játszottak, ahol minden idilli volt. Közben az árvaházak megteltek az abortusz-tilalom ideje alatt fogant gyerekekkel, és az emberek rettegtek a Securitate besúgóitól.

Nyílt titok volt, hogy aki megelégette a rendszer túlkapásait, nyugatra indul. Útlevel és valuta híján úgy, ahogyan tud. Így döntött egy júliusi napon Katus és a férje is, akiknél egy családi tragédia adta meg a végső löketet az induláshoz. „Mindem nagyon gyorsan történt. Nem volt kérdés, hogy mind a négyen útnak indulunk, de apám közbeszólt. Azt mondta, hogy a mi bőrünket úgy visszük vásárra, ahogyan akarjuk, de a gyerekeket nem hagyja” – meséli. Élete leghosszabb éjszakája volt, amikor próbálta megemészteni, hogy másnap reggel nekivágnak a zöldhatárnak a 10 hónapos Gergő és két és fél éves nővére nélkül.

Az embercsempészek 30 ezer lejt kértek a két emberért, Imre ekkoriban 2500 lejt keresett havonta. De volt egy új színestévéjük, amit többet ért, mint az arany. Azt eladva azonnal megvolt a pénz. Sorstársaknak sem voltak híján, csatlakozott hozzájuk egy baráti házaspár egy tizenkét hónapos kicsi leánnyal, és egy barátnő, akinek a férje már a határ túloldalán volt akkorra.

„Tökéletesen tudatában voltam annak, hogy ami velünk történik, az visszafordíthatatlanul megváltoztatja életünket”

– meséli Katus az indulás reggeléről. Egy ismerős vitte el őket Székelyhídra. A főtéren egy nyitott ablakon át kiszűrődött

a Kossuth rádió déli krónikája, amikor kiszálltak az ócska kocsik csomagtartójából. A bemondó akkor közölte a hírt: meghalt Kádár János. A baráti házaspár férfitagja erre rávágta, hogy akkor nincs mese, Pestre kell menniük a temetésre. Viccnek szánta, hogy oldja a feszültséget, de mindenki tudta, komolyan beszél, legalábbis részben: innen már nem volt visszaút.

A faluból egy határmenti tanyára irányította őket a közvetítő, egy idős házaspárhoz. Az öregek nem örültek a kislánynak, féltek, hogy bajt hoz mindenkire. A fiatalok azzal nyugtatták őket, hogy a kicsiért felnőtt árat fizettek, és este, mire a csillagok felszállnak az égre, aludni fog, mint a bunda – addigra a teájába pontosan kimért altatót csepegtetnek.

A ház néhány száz méterre volt a határ-örtoronytól, így a délután feszült várakozással telt a tanya legyekkel teli konyhájában. Estefelé egyszer csak az öregasszony hirtelen beteretelte a fiatalokat a nagyszobába, kiadva, lapuljanak le csöndben. Határőrök jöttek. „Florica néni elbeszélgetett velük, pálinkával kínálta őket. Meg valamennyi pénzzel is, úgy gondolom, de ezt más sosem tudjuk meg” – emlékszik vissza Katus.

A lényeg az volt, hogy az örök elmentek. Lassan sötétedett, a kislány megkapta az altatót, egy kendőben ráerősítették az apja hátára. Az öregasszony hosszasan magyarázta, merre induljanak, mire figyeljenek út közben. „Hát maga nem jön velünk?” – kérdezték tőle meglepetten. „Nem” – válaszolta tömören. „A Jóisten áldja meg magukat” – toldotta meg végül. Útnak indultak nélküle.

A tanya ajtaján kilépve a kislány felsírt. Katus férje égi jelnek tekintette a gyereksírást, kérte a feleségét, menjenek haza az övéikhez. De az asszony tántoríthatatlanul



ragaszkodott a tervhez. Göröngyös szántóföld, vízescsatorna, füves rész, országút, vasúti töltés... ez volt sorrend. Sötét ruhában, egy szál övtáskával meneteltek a sötétben. „Lejt nem hoztunk, azt odaadtuk a csempészeknek. Aranyunk nem volt, csak az ujjunkon a karikagyűrű. Így röhögünk kínunkban a csatornában, derékig a langymeleg vízben... de mentünk.”

Mindenki tisztában volt azzal, hogy ha elkapják őket a határőrök, nincs kegyelem.

Vagy azért, mert kérdés nélkül lönek, vagy azért, mert néhány nap pótszabadság és dollár reményében visszahurcolják őket a kaszárnnyába, ahol a rezsim megtorolja a szökési kísérletet. Veréssel, kínzással, 9 hónapnyi börtönnel, lakhelyelhagyási tilalommal és még ki tudja, mivel. Erre azonban senki sem akart gondolni, pláne, mert Florica néni útmutatójának megfelelően elérték az országutat. Átrohantak a kietlen aszfalton és

Imre volt az, aki ráfeküdt a vasúti sínre, hogy a többiek átmásszanak rajta, így csökkentve le a zajt, amit a kavicsok csapnak a léptek alatt.

Ez is sikerült, de a töltésen lefelé egyikőjük belerúgott egy eldobott konzerves dobozba, ami akkorát szól az éjszaka csendjében, mint Gábor Áron rézágyúja. Az összes kutya elkezdett ugatni az őrtoronyban. Az életösztön megszólalt mindannyiukban: behrohantak a kukoricásba.

„Három sáv tengeri volt vetve – ezt is elmondta Florica néni. Az első kettő merőleges a határra, a harmadik azzal párhuzamos. Ha valaki járka benne, zörög és már messziről jól lehet hallani” – idézi fel Katus az intelmet ennyi idő után is pontosan. Már a másodikban jártak, amikor a férje elől intett, álljanak meg. A sorok végén egy határőr alakja sejlett fel, lámpát lóbálva a kezében. Elöl Imre leguggolt, a mögötte lévő apa a hátán a kislánnyal amennyire csak tudott, hátradőlt, a három asszony meg lélegzetvisszafojtva tartotta őket.

Mire azt hitték, elmúlt a veszély a kislány elkezdett ordítani az apja hátán. Kutyaugatás, fényrakéták durrogása, nappali világosság. A határőrök románul kiabáltak, állj, vagy lövök.

„Mintha áramütés ért volna, megindulok kúszva-mászva. Percekkel később halom meg csak a férjemet, hogy a nevemen szólongat. Itt van. Futunk, majd az alacsony silókukorica között mászunk tovább. Én, a férjem és a barátnőm. A kislány és szülei nincsenek velünk. Nem hallunk sem gyerek-sírást, sem lövéseket” – meséli Katus, akit még most is kiráz a hideg.

Nem sokkal később derült ki, hogy rossz irányba másztak. Egyenesen az őrtorony lábánál kötöttek ki.

Mivel fény nem szűrődött ki bentről és csönd volt, egy percre sem gondolkodtak tovább, eszevesztett rohanásba kezdtek. Puha szántáson gázoltak át, majd egy harmatos, virágillatú mezőre értek. Nem tudták, hogy már a senki földjén járnak, nem mertek megállni. Rettogtak, hogy utánuklőnek, így csak egy hatalmas kukoricatáblába érve merték meglassítani a lépteiket. Azon túl egy búzatábla ringott a hajnalhasadásban, mellette földút. Egy parasztember épp arra kerekedett, úton ki a földjére. Ő mondta ki a végszót: ne féljenek, ez már Magyarország.

Aztán a téesziroda felé irányította a fiatalokat. Legnagyobb meglepetésükre ott találták a kislányt a szüleivel, akik a fényrakétától megrémülve minden bátorságukat összeszedve a futást választották a kúszás helyett. Mindent egy lapra tettek fel, szerencsére.

A téeszirodából a határőrség vitte őket tovább Nyírbátorba, a befogadóállomásra. Alapos kihallgatást követően papírokat kaptak, mellette a kislány szülei alapos fejmosást a felelőtlenségükért. Szóba sem került, hogy visszaadják őket a románoknak, mint ahogyan ezt egy évvel korábban még tették az illegális határátlépőkkel.

A kihallgatás után Katus sírva kérte a helyi posta alkalmazottját, akár este van, akár nem, legyen rá tekintettel és küldjön el neki egy táviratot Nagyváradra. Csak egy mondattal, hogy

„megékezett rendben a csomag” – ebből tudták meg a szülei, sikerült a szökés.

Nyírbátorból az útjuk tovább vezetett. Göröngyösen, mint a szántó a senki földje mellett, de biztosan és töretlenül. Pestre mentek, majd nem sokkal később a Vöröskereszt segítségével Szegedre kerültek. A helyi ékszerész munkaközösség azonnal felvette Imrét. Lett szállás is, ideiglenesen, majd albérlet a Boldogasszony sugárúton. Katus napokon belül munkába állt a kórház krónikus belgyógyászati osztályán, ápolóként. Az első munkanap után, a kimerültségtől kóvályogva azt érezte, a haldoklók ellátása már semmi ahhoz képest, aminők ketten Imrével együtt átmentek.

Egyedül a két gyermekük hiánya volt az, amin nem tudtak felülkerekedni. Katus édesapja kijárta, hogy a kicsik még '89 őszén megkapják az útlevelet, de a nagyszülőket visszatartották. A családgyesítési kérelem elbírálása sem ment könnyen.

Szerencsére a két eltűnt szülőt nem kereste a rendőrség, mert addigra ők már a rendszer közelgő összeomlását igyekeztek elpalástolni. Meggátolni akkor már lehetetlen volt.

Közben Katusék minden lehetőséget megragadtak, hogy pénzt keressenek. A nyolcórás műszak után színes gyertyákat öntöttek a nandafalvi hindu templomnak, hétvége pedig a felsővárosi egyházközségben vállaltak munkát. Közben mindenki előtt nyitva állt az ajtajuk, aki a határon túlról jött.

Voltak nehéz pillanatok is.

„Azt, hogy két tősgyökeres magyar család sarját az anyaországban rendszeresen „lepiskosrománozzák”, meg kellett szokni. És meg kellett tanulni túllépni rajta”

– vallja be Katus.

Karácsony előtt két nappal Katus anygalkás képeslapot írt az otthoniaknak. Ez állt rajta: „Drágáim, nem kívánok nektek boldog karácsonyt, mert tudom, addigra együtt leszünk”. Könnyek között adta postára az üzenetet a forradalom kitörésének napján.

Másnap este fél tízkor zörgettek az ablakon. Egy ismerős házaspár jött az egyházközségtől, hogy azonnal indulni kell a gyerekekért. Mint később megtudták, Katus édesapja egy Váradra érkezett segélyszállítmány sofőrjére bízta a két kicsit, hogy visszafuvarban vigye el őket Debrece-nig, oda mennek értük a szülők.

A bátorság meghozta a boldogságot, a képeslap jóslata beteljesült.

A szökéskor huszoneves fiatalok azóta már nagyszülők. A Tisza-menti Algyőn telepedtek le, ide született a harmadik gyermekük. Katus azóta is küzd a büntudatával, hogy azon a júliusi napon otthagya a két nagyobbat és útnak indult a férjével. „Rajtuk azóta is látom, hogy tartanak attól, egyszer megint szó nélkül eltűnünk” – mondja.

Ma, harminckét év múltán is élénken él benne az a furcsa érzés, ami a hatalmába kerítette a szökés óráiban. „Valamitől elköszönsz, ami az életed része. Ott sötét van, de tudod, hogy ott van mégis az igazi fény” – mondja, és szemében megjelenik egy könnycsepp. Vallja, hogy mindig is nagyváradi marad, hiába köti ma már minden ide. Honvágya hol elcsitul, hol feltámad. Ilyenkor novellákat, verseket ír, vagy felpakolnak Imrével és hazamennek Váradra... itthonról, haza.

**Fehér-Forgó Mária**

(A cikk eredetileg az egy.hu oldalon je:lent meg.)

# Rácz Laci igaz története

## KI MIT ÉRDEMEL

Sokan óvtak attól, hogy „erőszakos” eseményekről írjak. Mondják nem trendi. Azt hiszem, hogy trendi, vagy nem trendi, verekedés mindig volt, és mindig lesz. Azt szokták mondani, hogy Tökölön addig nem ért véget a búcsú, míg valaki meg nem halt. Volt eset, hogy a Dunát átúszó szerencsétlen áldozat után Tökölléről (ahogy mondani szokás) az üldözők csónakkal átjöttek a folyón. Csak a battaiak lélekjelenléte mentette meg, az üldözött fiatalembert.

Egy kis ütlegért nekünk sem kell a szomszédba menni. Anyám mesélte, hogy szeretett kis foci pályánkon – amit hétköznaponként libalegélőnek használtak – szoktak tornaórát is tartani, amíg az iskola a faluban volt. Tehát itt tartották szombat délután valamelyik szomszéd várral való összecsapást. Fociztak. Aki tudott, és akit érdekelt, kiment a meccsre. Volt aki kiöltözött az esemény tiszteletére, majd sikeresen beleült a hétköznap elhagyott libapiszokba. Ezen a napon csöpgethetett az eső, mert volt aki esernyőt is vitt magával.

A játékosok megfelelő elánal ugrottak egymásnak. Jól is küzdöttek, de a hazai csapat, minden erőfeszítés ellenére kikapott – ami eredményt a szurkolók nem a csapat gyenge teljesítményében látták, inkább a játékvezető részrehajló ténykedésében találtak hibát.

Mindezek jutalma egy nagy futás lett. Elöl a játékvezető és két segítője, mögöttük a kipihent szurkolótábor, esernyővel felszerelve. Mikor sikerült a sporikat megközelelni, itt-ott csattant a békebeli, vasalt ernyő. A szurkolók lelkesedése egészen a vasútállomásig kitarított, ahol mindenki szerencséjére benn állt egy vonat. Hogy hová megy? Az mindegy, csak innen el. Arról nem szól a fáma, hogy a FIFA bárkit is megbüntetett volna ezért az afférért.

Tudok másik futásról is. Ez is szombaton esett meg, de Dunafüreden, a Halászcserécsárdában. Abban az időben sokan jártak a Halászbába a faluból is, mivel a Barán, a torkolatnál volt egy híd. Így a távolság gyalog is elviselhető volt. Tehát itt szórakozott a falu fiatalsága, benne anyu testvérei is. Közülük Pityu bátyám volt a csárda vezetője, másik három nagybátyám csak vendég volt.

Ide evett a penész az ercsi laktanyából néhány szórakozni vágyó tisztet, a babájukkal együtt. A baj ott kezdődött, hogy a legfiatalabb bátyám lekérte az egyik tiszt barátnőjét, amit az erősen sérelmezett, és nekiment a bátyámnak. Rossz ötlet volt. A testvérek és azok összes barátja, ismerőse kapott az alkalmon, és beszállt az előre meg nem hirdetett műsorba. Kézze, lábba, és minden fellelhető eszközzel revansot vettek a rajtuk meg sem esett sérelemért. Az egyenruhások kis ideig állták a sarat, aztán menekülésként fogták. Futottak az őket ideszállító autó után, ami lassan haladt a mai Damjanich úton, úgy, hogy a kötekedők feltudjanak ugrálni a ponyva alá. Ezt-azt futásközben kénytelenek voltak visszahagyni, barátnőt, tányérsapkát, zubbonyt stb. Hogy az itt hagyott holmiban milyen kár esett, arról nem szólt a történet. Az biztos, hogy a ruhadaraboknak semmi baja nem lett, másnap visszajuttatták jogos – sebeit nyalogató – tulajdonosaiknak. Én úgy emlékszem, hogy még jóval később, az én fiatalkoromban sem lett újsághír néhány pofonból. Arra sem emlékszem, hogy bárkinek komolyabb baja esett volna.

Az biztos, hogy aki a küzdelemben alulmaradt, az nem igen futott a rendőrségre feljelentést tenni. Néhány napig otthon maradt, amíg a látható nyomok el nem múltak, és nem dicsekedett vele senkinek. Sok feszültségtől lehetett így megszabadulni. Majd a felek józan pillanatukban leültek, megbeszélték, és jókat röhögtek rajta.

## INAS

Mostanában hallottam, hogy egyesek felháborodtak azon, hogy a miniszterelnök inasnak nevezte a gyakornok orvosokat (rezidenseket). Ez a szerencsétlen inas szó mostanra szitokszó lett. Nem gondoltam volna, mikor 42 évvel ezelőtt inas lettem, hogy ez a megnevezés ilyen negatív karriert fog befutni. Mi meg csodálkozunk, hogy mostanság senki nem akar inas lenni. Talán másként kelene hozzáállnunk.

Hetedikben alkalmunk volt fakultatív foglalkozást választani. Arra már nem emlékszem, hogy milyen lehetőségek voltak, és, hogy kötelező volt, vagy sem. Az biztos, hogy én a szerelőfizika nevezetű, délutáni elfoglaltságot választottam. Az, hogy tulajdonképpen mit is takar ez az elnevezés, az csak

akkor derült ki, mikor az erőmű tanműhelyében megtartották az első órákat. Ott derült ki, hogy szerencsém van, jól választottam.

A műhely egy nagyon jól felszerelt osztályterem volt, ahol a falakon kapcsolótáblák lógtak. Ez a tanműhely, a villanszerelő inasok gyakorlóléhelye. Itt tanultam meg a villanszerelés alapjait, olyan szinten, hogy a mai napig nem félek villanyt szerelni. Ez csak arra példa, hogy az én időmben, többe foglalkoztak azzal, hogy a gyerekeket a helyes irányba terelgessék. És közben tanuljanak is valami hasznosat, gyakorlatiasat.

Inas csak két évvel később lettem – és nem villanszerelő. 1979 szeptemberében kezdtem el a szakmunkásképzőt autószerelő tanulóként, a mostanában sok indulatot gerjesztő duális rendszerben. 15 évesek voltunk, és nem tettünk bennünket, hogy három nap iskolában töltött idő után a hét második felében, gyárakban található tanműhelyekben, gyakorlatban ismerhettük meg, hogy mibe is vágjuk a fejszénket. Nekem kifejezetten tetszett.

Az első évet az ólomgyárban töltöttem, ahol két mester foglalkozott velünk. Név szerint, Csobánci László és Kovács József. Közülük Csobánci mester volt a főnök, nagyon keményen fogott bennünket. Minden reggel szemlére kellett felsorakoznunk, ahol ellenőrizte a ruházatunkat. Különös tekintettel a bakancsra, melynek minden reggel fényesen kellett ragyognia. A műhelyt magunk takarítottuk, és még magunk is festettük ki.

Szerencsétlenségemre nekem az esztergapat jutott, persze nem gyakorlati helynek, hanem a mindennapi takarítás helyének. Ezt is túléltük! Mondhatom élveztük, büszkék voltunk magunkra. Pontosan miért? Ezt nem igen tudtuk megfogalmazni, valahogy mégis egyenesen, felemelt fejvel jártunk.

Mivel a munkahely, ólomgyár, veszélyes üzem volt, ezért kaptunk védőöltést és védőételt, általában tejet és almát. A csúcs az ebéd volt. A konyhán idősebb nénik főztek nekünk, varázsoltak igazán házias ízeket. Sajnos nem maradhattunk végig a három évben ezen a helyen. Itt megkaptuk a fémipari alapképzést, amit minden olyan inas megkapott, kinek szakmája a későbbiekben bármilyen fémhez kötődött. Tanultunk reszelni, fúrni, forrasztani, kovácsolni, önteni. Megtanultuk a szerszámok használatát, karbantartását stb. A rövid nyári szünet után



(augusztus) a második évet már azon a helyen kezdtük, ahol a szakmunkásvizsga után munkás életünket megkezdhattuk. Itt már, rendes autószerelő műhelyben, mesterek, lépésről lépésre tanították meg a szakma alapjait. Kezdvé a szerelőakna takarításával. Majd az alkatrész tisztítások után, apróbb javításokat bíztak ránk, természetesen erős kontroll mellett.

Első alkalommal még mint jól nevelt gyerekek, megszeppelve léptünk be a gyakorlati helyre. Ahogy telt az idő, egyre jobban befogadtak bennünket, harmadik év végére igazi csapat tagok lettünk. De a szakmunkásvizsga után sem lettünk egyenrangúak az idősebb, tapasztalt kollégákkal.

Itt térnék vissza, hogy valakiket inasnak titulálnak! Ez mai világunk rákfenéje, hogy nem tiszteljük a kort, a tapasztalatot, és vele a tudást. Manapság minden nyeretlen két-éves úgy hiszi, ha elvégzett egy iskolát, már mindent tud. Pontosan itt látszik meg, hogy gőze nincs semmiről. Mert az akinek, bármi köze van a szakmájához, az pontosan tudja, hogy mi mindent nem tud. Én már nagyon régen gyakorló szerelő voltam, de mikor valamivel elakadtam, soha nem szégyelltem mestereimet megkeresni, megkérdezni. Amíg van nálam nagyobb tudású a szakmában, addig én vagyok az INAS.

## CSIRIZ

Ki tudja, mi az a csiriz? Általános iskolás koromban, a házi feladaton kívül, kaptunk, egyéb otthon elvégzendő feladatot is. Egy alkalommal borsót vagy babot kellett vetni. Amit nevelgetni kellett, majd bevinni a megadott időpontra. Természetesen én elfelejtettem, vagy nem nagyon foglalkoztam ilyen pitiáner dolgokkal. Majd lesz valahogy! Lett is.

Szóltak, hogy másnapra mindenki vigye be a maga által vetett, és nevelt növényt. Hoppá! Kimentem a kertbe, hála istennek szüleim időben, még februárban vetettek borsót, ami a szép tavaszi időnek köszönhetően ki is kelt. Kerestem egy üres cserépet, kis lapáttal kiástam egy szépen fejlett növényt, majd betelepítettem a cserépbe. Az eredménnyel én is, és másnap mindenki meg volt elégedve. Ma is jellemző rám a „hej ráérünk arra még!” mentalitás, csak akkor állok neki valaminek, ha van hozzá kedvem. A feladat mellé általában, előbb vagy utóbb előkerül a kedv is. Ez így volt gyerekkoromban is.

Már felsős voltam, és bevállaltam, hogy beöltözök Don Quijoténak. Szombat délután volt a farsang, de szombat reggel még lövésem sem volt arról, hogy hogy lesz ebből délutánra jelmez. Kreatív gyerek lévén, el-

ballagtam az ABC mögé, ahová kidobálták a kartonpapírokat. Találtam is néhány alkalmasnak tűnő darabot, amit hazavittem. Alkottam belőle páncélt, és sisakot, egy egyes faágat kineveztem lándzsának, és így jelentem meg a bálon.

A mellvértén még nem száradt meg a festék. Innen kiderült, hogy szüleim csak akkor segítettek valamiben, ha úgy látták, hogy a feladat meghaladja képességemet. Ők pedig ritkán látták így. Volt, hogy fizika tanulmányi versenyre készíteni kellett egy önálló feladatot, amit majd kiraktak a falújságra. Arra már nem emlékszem, mi volt a téma. Arra viszont igen, hogy nagyon sokat dolgoztam vele. Sokat írtam és rajzoltam. Mindent magam csináltam, bevittem, majd ott kellett szembesülnöm azzal, hogy mindenki másnak segítettek a szülők. Látszott az elkészült műveken, hogy a szülők fénymásoltak, készítettek géppel grafikonokat stb. Persze az én tákolmányom ezekhez képest elég szerencsétlenül nézett ki, és így is értékelték. Meg sem említették, el is vették az összes kedvemet.

Szóval a csiriz! A csiriz a legegyszerűbb ragasztó. Készítése a következő: hideg vízbe, néhány kanál finomlisztet szórunk, elkeverjük, majd addig melegítjük, és keverjük, míg joghurt állagú nem lesz. Kihűlés után azonnal használható. Abszolút környezetbarát, és egészségre nem ártalmas, több napig is eltartható. Alsós voltam, mikor azt a házi feladatot kaptuk, hogy főzzünk csirizt. Ezt már szüleim sem engedték nekem egyedül elkészíteni, megcsinálták helyettem. A kész ragasztót, egy fémdobozba töltötték, a doboz kupakját jól rányomták, majd kitették az előszobába szem elé, nehogy másnap elfelejtsem magammal vinni.

Éjszaka hatalmas durranásra ébredtünk. Mindenki ijedten ugrott ki az ágyból, és szaladtunk ki az előszobába. „Mi történt?” - kérdeztük egymástól. Húgaim sírtak, én is a határán voltam. Felkapcsoltuk a villanyt, és kiderült, hogy a jól ledugózott csirizes doboz lőtte ki a kupakját. Szóval a csiriz éjszakai nyugalomra veszélyes anyag!

## ÜZEMLÁTOGATÁS

Nagyon büdös van! Mint utóbb kiderült, ez a melasz szaga. Az Ercsi cukorgyárban vagyunk, üzemlátogatáson. Ez akkoriban divat volt, minden évben szerveztek, általában felsősöknek egy-egy látogatást a környéken található gyárak valamelyikében. Nem volt haszontalan dolog, a gyerekek láthattak belülről ipari vagy mezőgazdasági létesítményeket. Ez felkelthette figyelmüket, kon-

centrálhatta érdeklődésüket, és talán befolyásolta továbbtanulásukat. Mindenesetre, nem minden sejtés nélkül kellett pályát választaniuk.

Tehát büdös van! Én biztos nem itt fogok majd elhelyezkedni. Már az üzemlátogatás vége felé járunk, engem eddig nem ragadott meg a dolog. Viszont most egy nagy halom kristálycukor mellett állunk.

- Gyerekek! Mindenki annyi cukrot vihet, amennyit akar.

- Mit? Amennyit akarunk? Akkor én viszek. - És telepakoltam a zsebemet, az összes cukorral. Nagyon büszke vagyok magamra, hiszen most én is viszek valami hasznosat haza. Igen ám, de hazaérve kiderül, hogy mégis megragadott a hely: az összes cukor beleolvadt a zsebembe. Ez nem ajándék volt! Kiszúrás. Az összes rajtam lévő ruhát, ki kell mosni. Mondanom se kell, nem leszek cukorgyári munkás.

Az évek során sok helyen jártunk, a battai cégeken kívül voltunk a dunaiújvárosi vasműben, ólomgyárban, és már nem emlékszem hol.

Egy gyárlátogatás megmaradt bennem, igaz, nem hivatalos szervezés volt. Anyu elküldött valamiért a boltba. Az a valami éppen akkor nem volt kapható. Hirtelen ötlettől vezérelve, lementem nagybátyámhoz Dunafüredre, Pityu bátyámnak biztosan van. Tévedtem, neki sem volt. Ő viszont készült a finomítóba, ahol éppen dolgozott valamit elintézni. „Eljössz velem?” - kérdezte. Én még talán tíz sem voltam, nem gondolkodtam, mindjárt igen mondtam. Felültünk valamelyik DKV-s járatra, és nemsokára bent voltunk a finomítóban.

Bátyám kézen fogott és üzerről üzemműntünk. Mindent megmutatott, amit csak tudott. Sokan csodálkoztak, hogy kerül egy gyerek a tornyok közé, de senki nem zavart el bennünket. Mikor már kellően elfáradtunk, bementünk az üzemi konyhára, ahol bátyám felesége dolgozott. Jól megebédeltünk, majd kimentünk a buszokhoz, ahol Pista bátyám megkérte az egyik buszos haverját, hogy hozzon ki bennünket a lakóra. Ez az üzemlátogatás igazán érdekes volt, és csak nekem szólt. Igen ám, de én reggel a boltba indultam, valamiért. Ez már teljesen kiment a fejemből. Hú, én kapok otthon. „Gyere bátya, kísérj haza!”

Már jócskán délután van. Szegény anyám kétségbeesetten keresett mindenhol. Mikor meglátott bennünket, nekem nagyon megörült. De amit Pityu kapott tőle, azt egy darabig emlegette. Ráadásul én sem lettem elkötelezett DKV-s dolgozó, ugyanis ott is büdös volt. ■

**László Anikó:**

# Könyvtári mese

*Egyszer volt, hol nem volt... az öreg Hold épp nyugodni tért, mikor a három kémény árnyékából négy vándor kelt útra. Suhantak a hajnali ég alatt Dacia típusú táltosparipájukkal, s meg sem álltak Hatvan városáig. A felkelő nap velük együtt ért a híres Grassalkovich-kastélyhoz, melynek varázslatos kertjében egész éjjel szólt a meseszó. A vándorok – Kovács Marianna, a Hamvas Béla Városi Könyvtár vezetője, László Anikó gyerekkönyvtáros, Simó Ildikó mesés tanítónő, és Árgyelán Dorina sakk-kaland- és mesetúra szervező – bekucorodtak a mesejurtá szőnyegére, egy ideig hallgatták a meszezi földről érkezett mesemondókat, majd ők is belekezdtek...*

A 2021. évi Hetedhét Hatvan Népmesefesztivál keretében 100 órás folyamatos, előszavas mesemondást hirdetett a Meseszó Magyar Mesemondó és Szövegfolklor Egyesület. A világrekord felállításában több mint száz mesemondó vett részt. Bár az éjszakai és hajnali órákban leginkább a mesemondó



dók voltak egymás közönsége, napközben többszáz fesztivállátogató fordult meg az erre a célra felállított jurtaban, és hallgatott bele a kedd délutántól szombat estig tartó mesefolyamba. Az megmozdulás célja – a szórakoztatáson és tartalmas együttléten túl – az volt, hogy felhívja a figyelmet az előszavas mesemondás fontosságára.

Hogy Kovács Marianna, a Hamvas Béla Városi Könyvtár vezetője felkerekedett az természetes, hiszen ő a Meseszó Egyesület elnöke, a fesztiválon belül megrendezett népmese-konferencia szervezője, és mindig is szószólója volt a fenti gondolatnak, az előszóval előadott népmese fontosságának. Olyannyira, hogy a Népmese Napjának – mára országghatáron túlnyúló – megünneplésének hagyománya is a százhalombattai

könyvtárból indult el 2005-ben. Különös elmentmondásnak tűnhet a fentiekkel szemben, hogy a kezdeményezést a Magyar Olvasástársaság karolta fel, és éppen Benedek Elek születésnapján tartjuk, aki az előszót papírba, könyvekbe zárta. László Anikó, aki 2016-ban érkezett a gyerekkönyvtárba, és 2018-ban elvégezte a Hagyományok Háza által szervezett Magyar népmese-hagyományos mesemondás tanfolyamát úgy szokta ezt elmesélni a könyvtárba látogató gyerekeknek, hogy azért vagyunk ennyire hálásak Benedek Eleknek, mert mikor észrevette, hogy egyre tűnnek el a hagyományos mesemondó alkalmak, s ezzel együtt a mesék is a hétköznapokból, összegyűjtötte és lejegyezte azokat, hogy mi – az utókor – megismerhesük és tovább mesélhessük.

Itt ugyan könyvekből olvashatjuk ezeket a történeteket, de mindig fontos hozzátenni, hogy ez csak a megismerés egyik (kényszerű) formája. Az átadásnál azonban törekedni kell az élőszóra. Hogy igazán életre keljen a mese, össze kell gyűrnünk a szavait, a hangulatát, a jellegzetes szófordulatait, a saját természetünkkel. „Beengedjük a fejünkbe, ott jól megforgatjuk. Aztán leküldjük a szívünkbe, ott jól megmelengetjük. És amikor elmeséljük, akkor az már a mi mesénk!” – szokta mondani a gyerekkönyvtáros.

Ezt a sajátos élményt igyekszik nyújtani a könyvtár minél több alkalommal. Falai közt havonta mesedélutánok várják a családokat, nyaranta meseheteken vehetnek részt a kisiskolások. Ezekon a találkozásokon a közönség sok-sok mesét hallhat, megismer-

kedhetnek a mesei nyelvel, a népmesei formulákkal, a szóbeli folklór gazdagságával. A mesehéten van alkalom elmerülni a gyakorlatokban, melyek során a gyerekek is bátrabb beszélőkké válnak, akik magabiztosan, választékosan tudják kifejezni magukat. Évközben számtalan óvodás csoport vagy iskolai osztály érkezik a gyerekkönyvtárba kifejezetten azzal a céllal, hogy élőszóban előadott mesét hallgassanak. Illetve talán pontosabb lenne úgy fogalmazni, hogy részt vehessenek a mesében. Hiszen az előszóval mesélés lényege, hogy ott helyben formálódik a mesélő és a hallgatóság kénye-kedve szerint. Így fordulhatott elő, hogy egy alkalommal a három királyfi, akik már sok százszor étlen-szomjan tették meg az utat a királylányhoz, egyszer csak váratlanul leültek falatozni egy almafa alá – mert az egyik lelkes mesehallgatónak éppen akkor és ott ez jutott az eszébe. A mesemondó pedig máris belefűzte a történetbe.

Tudjuk, a mesékben sokféle csoda megtörténik, de az igazi varázslat az, amikor az értő és aktív hallgatóság együtt él a mesemondóval. A mesélő szavaival megfesti a képet a hallgatóság köré, és ha aki azt meglátja, később magától is képes lesz előhívni. Megtanulja meglátni a szavak mögött a történetet. Így képes a mesehallgatás elvezetni az értő olvasáshoz.

Sokan úgy gondolják, hogy a mese gyerekeknek való. Ugyanakkor egyre terjednek a „gyógyító” mesék, amikbe felnőttek, idősek igyekeznek kapaszkodni terápiás céllal. Ez kissé veszélyes terep, még ha hiszünk is a kimondott szó erejében. Amivel biztosan gyógyítani tud a mese, azt a tartalmas együttléten, a közös élmény, az élőszó varázsa biztosítja. A manapság népmesével foglalkozó szakemberek szerte a világban igyekeznek kiterjeszteni a korosztályt, hiszen eredetileg is elsősorban a felnőttek szórakoztatására szolgáltak a történetek. A törekvés sikeresnek tűnik, egyre több felnőtt olvas és hallgat a kapcsolódás kedvéért népmesét, és egyre többen csatlakoznak a mesemondók táborához. A könyvtár tervei (reményei) között szerepel, hogy a jövőben felnőttek számára is szervezzen mesehetet.



**Tamási József atya Indiában járt**

# Az ellentmondások országa

**Könnyű volt igent mondanom a kérésnek, miszerint írjak egy kicsit valamely egzotikus utamról, de nehéz ezt meg is valósítani. Mégis megpróbálom. Indiára gondoltam, talán néhány szemelvénnel érdekes olvasmányt tudok erről nyújtani.**

Mindenek előtt el kell mondjam, hogyan is jutottam ki ebbe a hatalmas és nagyon távoli országba.

1983. december 8-án a 4-es úton szabálytalanul elém fordult egy orosz katonai teherautó. Az ütközést nem lehetett elkerülni. A Jóisten megengedte, hogy oldalról belezúgjak a benzines tankjába. Viszont ugyancsak a Jóisten megengedte, hogy Szűz Mária kötényében kössek ki, ha már éppen egy jeles Mária ünnepen történt mindez. (A Szeplőtelen Fogantatás Ünnepe!)

A mentőautó bevitt a ceglédi kórházba, ahol ellátták sérüléseimet. Hazakerültem, s másnap – most kezdődik a meglepetés – beállított két orosz katona és egy tolmács. Miután felírták adataimat, közölték, hogy minden, de tényleg minden káromat megértítik, csak ne legyen rendőrségi, bírósá-

gi eljárás. Ezután ők sorolták, mit térítenek meg. Ezekből engedjék meg, hogy néhányat megemlítsék: új autó, autókölcsönzési díj, amíg az újat meg nem kapom, egészségi okok miatt segítségre szorulok, kell új reverenda (civilben voltam a kocsiban), koszfeljavítás a gyors gyógyulás érdekében, stb. stb.

Előbb utóbb valóban rendbe jöttem, s folytathattam hivatásomat. És megérkezett a kárpótlás is. Átszámolva a dolgokat, legalább 50-60 ezer forinttal (1983-at írtunk!) többet kaptam, mint amekkora károm volt. Na ezt eredményezte, hogy abba a bizonyos köténybe pottyantam.

Ezzel a pénzzel mentem el az IBUSZ-ba, s megkérdeztem, hova juthatok el ezzel a pénzzel. A hölgy Japánt és Indiát kínálta fel, de mindkettő több mint 70 ezerbe került. Egyik bátyámat, Attilát kerestem fel,

nincs-e kedve velem jönni erre a társasútra, de ha lehet, segítsen nekem egy kicsit kiegészíteni a rendelkezésemre álló összeget. Így keltünk útra, és pedig Indiába, 1984 novemberében egy háromhetes útra. Északról dél felé jártuk be a legérdekesebb helyeket, Delhitől Mahabalipurámig. És most jön a „véletlen”! December 7-én este megérkeztünk Bangalore városába. Szállodánk mellett egy kis katolikus templom, bejáratánál hirdetés, miszerint másnap reggel 8-kor szentmise, a Szeplőtelen Fogantatás Ünnepe alkalmából. Mondanom sem kell, másnap, karambolom első évfordulója napján együtt miséztem egy ottani indiai paptestvérrel, s a mise végén el is mondhattam a közösségnek, hogyan kerültem ide a távoli Magyarországról. A kis ministráns srácok jót nevettek rajtam, most is előttem van az arcuk!

## Tamás

Úgy érzem arra is ki kell térnem, miért választottam Indiát! Nos, mert mindig úgy éreztem, Jézus 12 apostola közül talán a legizgalmasabb személyiség Tamás. Már pedig ő később Indiában hirdette a kereszténységet és ott is halt vértanúhalált az I. század közepén. Dél-Indiában, Kerala államban a lakosok kétharmada mélyen hívő és vallását gyakorló keresztény ma is, s önmagukat Tamás-keresztényeknek hívják. Egyébként az az igazság, hogy vezetéknevem miatt második védőszentemnek is tisztelem.

Ugye ide firkanthatom, hogy később első kutyám, egy gyönyörű fekete újfundlandi a Didimusz nevet kapta, ami Tamás apostol második neve volt. Az pedig már hab – de nem akármilyen hab – a tortán, hogy 1990 után felépíthettünk egy templomot Martfűn, ami az ország első Szent Tamás-temploma lett. Megjegyzem nemcsak az apostol és az én vezetéknevem miatt, de erről majd máskor!

Nem földrajzi, s nem is időrendi sorrendben néhány szuper emlékem erről az útról.



Bangalore (Forrás: Wikipédia)

## Nandi bikával

Hindu hitben élő testvéreinknek sok-sok istenük közül az egyik Nandi bika. Egy város temploma (gopurámja) előtt egy kőből kifaragott, 6-7 méter hosszú, fekvő bika-



szobornál csodáltuk meg ezt a tiszteletre méltó istenkeresést. A bika papja imádtatott csoportunkért, s színes kenőccsel felkent minket, homlokunkra rajzolt pöttyel Nandi bika oltalmába helyezve lelkünket. Különös élmény volt a „paptestvér” tekintetével találkozni, s festékes ujját érezni homlokomon.

## Az ellentmondások országa

Ezt szokták mondani Indiáról, s ez mélyesen igaz. Emlékszem, első szállodánk ablakából Delhiben ott láttuk éjjel a járdán fekvő embereket, akik tüzet gyújtva annak melegében töltötték – jó esetben egy kis gyékényszőnyegen – az éjszakát. Közben a szálloda tele márvánnyal, üveggel, tükörrel, az ágyak fölött szúnyog elleni sátorral, s az étteremben terített asztal... Nem is ember, aki nem érez némi lelkiismeretfurdalást, ugyanakkor tehetetlenséget. Ha egy-egy rúpiát (kb. 25 Ft) adtunk a koldulóknak, összevesztek rajta!

Persze ellentmondásos a hitviláguk is. Sose felejttem, egy kis „szentély” előtt láttam imádkozik egy kislányt, olyan 16 év körüli volt. Többször leborul a nyitott ajtó előtt, aztán körbe sétálja a szent helyet, újra leborul, majd újra megteszi a kört, s ezt folytatja tovább, mint amennyi időnk volt ennek megcsodálására. Amikor éppen nem akadályoztam őt imájában, bekukucskáltam az ajtón. Szemben, egy kis emelvényen kifaragott majomszobor nézett vissza rám. Micsoda hit! Minden teremtményben magát az Örökkévalót tisztelni, sőt imádni.

## Gopurámok

A gopurámok, a négyzet, vagy téglalap alapú, olykor csak néhány négyzetméteres, és csak 3-4 méter magas, máskor 10-12 emelet magasságú, gúla alakú fantasztikus épületek elkápráztatóak. Külső felülete tele színes, kőből faragott szoborral, a legkülönbözőbb mozdulatban ábrázolva az embert, aki Isten dicsőségére éli életét. Igen, köztük abban a testhelyzetben is, mely a termékenységet, de magát a teremtést és a Teremtőt is eszébe juttatja a nézelődőnek.

A bejáratnál néhol különös oszlop áll a középpontban, mely 1,5-3 méter magas henger, teteje legömbölyítve. Csak az jut eszébe az embernek, ami egy keresztény templomban nem fordulhat elő. A szertar-



tásra érkezők erre öntenek egy kis növényi olajat, s így adnak hálát teremtettségükért, s az erőért, mellyel maguk is képesek „teremteni”.

## Teréz Anya lányai

Haidarabadba érkezve, s látván, hogy az utakon itt-ott kék csíkos fehér „szári”-ban járó nővérek igyekeznek ide-oda, elhatároztam, hogy megpróbálok eljutni egy Kalkuttai Teréz Anya által alapított házba. Ez a ruha ugyanis az ő szerzetesi ruhájuk, indiai szabású, függetlenül attól, hogy a világ mely táján élik hivatásukat. (Így hazánkban is!) Gondviselészerűen ezen a napon kaptunk egy kis szabadidőt. Egyébként kora reggeltől, késő estig volt részünk mindenféle programban.

A talán 2-3 óra elég is volt. Egy riksát (háromkerekű, ember hajtotta együléses kordé) intettem le, mint Budapesten egy taxit, s csak annyit mondtam a vékony dongájú „sofőrnek”: „Madre Teresa”, máris rátapadtak lábai a pedálokra, és úgy suhantunk az autók, motorok között a célig. Kicsit életveszélyben éreztem magam, de azért örültem, hogy ilyen utazásban is részesülhetek.

A Szeretet Misszionáriusainak háza persze nem idegenforgalmi látványosság, de miután bemutatkoztam, hogy katolikus pap vagyok Magyarországról, megengedték, hogy parányit rálássak az ő emberfeletti tevékenységükre. Az épület központja egy nagyon egyszerű kis kápolna, ahol minden reggel szentmise van a nővérek és a jární képes betegek részére. A szerzetes nővérek – koruktól függetlenül – mindig mosolyognak, s meghajolnak az idegen előtt, az ember szinte szeretne letérdelni előttük. A legkülönbözőbb testi, sőt lelki betegekhez fordulnak ők, csodálatos képességgel minden betegben egy kicsit magát az Úr Jézust látva. Boldogok, ez látható az arcukon! A nővérek a XX. század közepén, albániai szülőktől származó, Macedoniában (Skopjeban) született tanár-apáca által alapított szerzetesrend tagjai. A Béke Nobel-díjat elnyert, s halála után szentté avatott Teréz Anyára emlékezhetünk, a világ mintegy 130 országában látva őket a szegények legszegényebbjeinek szolgálatában.

## Repülés az Indiai-óceán partján

Utunk során általában autóbusszal vittek bennünket, de háromszor repülőre is kellett szállnunk. A távolságok ugyanis hatalmasak. India akkora mint Európa a skandináv országok nélkül. S bár egészen északon, a Gangesz környékén, ahonnan éppen cigány testvéreink származnak, nem jártunk, így is egymástól közel ezer km-re lévő városokat kellett becserkészniük, ami nem megy repülőgép nélkül.

Ez ma már nem nagy dolog, de amit az óceán partja fölött volt szerencsénk látni naplementekor, az egészen egyedülálló. Majdnem úgy írtam, „naplementéket”. Ugyanis az est óráiban kb. 10 km magasságból egyszer csak azt látja az ember, hogy lebukik a nap a tengerszint alá. De ahogy lebukik, újra láthatóvá lesz, a víztömegben keresztül. Aztán végleg búcsúzik, immáron a tengerfenék „alá” bújva. Káprázatos!

Utunk vége felé magunk is alábukhattunk az óceán habjaiban, lent, a háromszög alakú ország déli csücskénél.

## Az én kedves Tamásom

Bevallom, alig vártam, hogy elérjük Madrast. Ott áll ugyanis az európai, neogót stílusban épült Szent Tamás római katolikus templom. A hagyományos belső díszítésű püspöki székesegyház oltaránál ott a kiírás: Tomb of Thomas (Tamás sírja).





Az apostol sírjához eljutni mindenkor rendkívüli élmény, volt benne többször is részem. De Tamás kivégzésének helyéhez közel az ember – talán érthető – egy katolikus pap részére különösen felejthetetlen élmény. Itt a szó az kevés. Jó volt arra gondolni, hogy India ősi könyvei, a Védák jövendölései, próféciai a Názáreti Jézusban mind beteljesedtek. Erről szól egy indiai származású, a hindu vallást jól ismerő katolikus pap, Szebasztian atya írása „Ő az” címmel. Nem véletlen, hogy ma már nem Európából mennek misszióba a papok, hanem

fordítva, pl. Indiából ide Magyarországra.

Tamás, akinek földi maradványait nagyrészt áthozták Európába, az itáliai Ortonában lévő templomban várja a feltámadást. Jóval később sikerült ott is járnom, s kaptam a helyi püspökségen egy ún. másodlagos ereklyét Tamástól. Egy kis textil, amit hozzáérintettek a szent apostol csontjaihoz. Elhelyeztem a martfői Szent Tamás templom oltárában, közelében az apostolt ábrázoló, mintegy két és fél méteres bronzszoborhoz, a Munkácsy-díjas Meszlényi János szobrász alkotásához. A

néma szobor jobb kezével a tabernákulum lakója, az Eucharisztikus jelenlétben ott lévő Jézus felé nyúl. Mint ahogy felé nyúlt a feltámadás után, hogy megtapintsa sebeit. Nem véletlen talán, hogy szívemhez nőtt ez a templom.

## **Brahma, Shiva, Visnu**

Autóbuszaink minden alkalommal alaposan ki voltak dekorálva a három fő istenség valamelyikének ábrázolásával. Az ugyanis elképzelhetetlen, hogy egy hindu ne higgyen Istenben. Valamelyik isteni személy oltalmába helyezi magát a buszsofőr is, mielőtt lábát a gázpedálra tenné. Hogy az egyik épít, a másik rombol, a harmadik öszszesevész az előző kettővel – ez már a hindu vallás mélységes misztériuma.

És mert az emberi létből lelkünk olykor egy állatban folytathatja létét, nem vágják le az utcán tántorgó szent tehenet akkor sem, ha éheznek. Ezért szaladgálhatnak majmok százai, ezrei a turisztikai látványosságok körül, olykor egy-egy csillogó valamit, fülbevalót, kézitáskát el is orozva a turistától. Isten mentsen megütni egy ilyen jószágot.

**Tamási József**

# Történetünk története

## **Historia Domus – Perjés Béla plébános feljegyzései (folyt.)**

### **1959. (folytatás)**

#### **OKTÓBER 29.**

Ma érkezett Sz. J. Rita missziósnővér hozzánk. Elvállalta a sekrestyés-harangozói feladatokat. 57 éves. Nyugdíja van. Étkezést a plébánián kap. 200.- forintot kap, 10.- forintot lead étkezésre. Tüzelőről és világításról maga gondoskodik. Végre megoldódott a fenti ház (kántorház) kérdése is. Megoszlott egy kicsit a munka, Isten hozta – érezze jól magát s legyen jó munkatárs.

#### **NOVEMBER 18.**

Még ma sem érkezett a Megyéspüspök Úrtól válasz, hogy jön-e a tornyot megáldani vagy sem. Úgy látszik nagyon kemény lehetett a kritikám. Hát lássuk mi is volt az a kegyetlen kritika.

Első a Radnóti ügy. R. Sándor

250.000.- forintot „ellopott” a csepeli templomtól. Az „ellopott” szót azért tettem idézőjelbe, mert a templom érdemben hozzászólni nem tudott sem pro sem contra. A lényeg az, hogy azt merészeltem mondani, hogy a legnagyobb ostobaság volt Radnóti elvinni Csepelről és az ügyet nyilvánosságra hozni, ez bizony irtózatosan sokat ártott az Egyháznak. Véleményem az volt, hogy annak a legszigorúbb gondnokság alá kellett volna kerülnie, hogy egy fillérhez se juthasson és ha egészen világosan bebizonyosodék a vád, akkor óvatosan eltávolítani. De nem nagydobra ütni az egészséget! Most az esztergomi szentszéknél van az ügy. Az Állam pedig úgy belekötött a diszpozíciókba, hogy a mai napig sincsenek meg. Igaz, hogy a nagy plébániák betöltésénél az állam approvációja is szükséges. Akkor meg mit csodálkoznak. – Lássák inkább a kemény kritikát.

A baracscai templomépítés. Nagyon sok köze van hozzá a magyar népnek. 300.000.- forintos költségvetéssel és 700.000.- vagy talán millió forintos dollal lett belőle. S mivel nem voltam hajlandó rá adni – a nincsből – még 1200.- forintot, hát így lettem én kegyvesztett. Most csinálták meg a Püspökségen a központi fűtést. Valóban ez volt a legfontosabb teendő 1959-ben. Némelyik pap nélkülözök, rongyokban jár – az aula „központilag” fűt. – De védőszen-tül megválasztjuk a szegénység modern trubadúrját X. Szent Priust, aki a püspöki gyűűjét is eladta, hogy a szegényeken segítsen és azt a papot, aki él és szolgál. Persze azért ez a fűtés is hasznos, mármint P. gondnok úrnak, akinek pozícióját megerősítette, ezért alkudta le a mi fűtéssegély kérésünket 30.000.- forintról 25.000.-ra, hogy érdemei még fényesebben ragyogjanak.

Na és még egy ügy. Az intenciók! Mint plébános egy évben mintegy 130-140 intenciót végzek. Most még 30 intenciót a nyakamba sóztak. Ez nagyon szerényen számítva 1700.- forint. Így ez nem is olyan szerény ajándék egy kis falusi paptól, akinek az egész papi fizetése nem teszi ki az 1700.- forintot. Én a harmadik szentmisémért nem fogadhatok el stipendiumot, de az intencióért elfogadhatom a Püspökség v. Egyházmegye javára a stipendiumot.



Nagy bűnöm, hogy az Építési Bizottságot ilyen formában ahogyan van ostobaságnak tartom. A torony ügyében eddig három ízben állítottak ki 200 forintot. Itt egy kiszállás maximális ideje egy óra, amit a plébánián töltöttek, és még kevesebb, amit a toronnyal foglalkoztak. Ismét csak arra jó, hogy H. Kálmán és társai fontoskodhassanak és az egyházközösség fizethessen.

## DECEMBER 10.

Túl a toronyszentelésen. S. Lajos megyéspüspök úr volt nálunk. A szentelés nagyon gyönyörűen sikerült Csütörtökön (dec. 3.) kezdődött este az adventi lelkigyakorlat, melyet B. Sándor plébános

tartott. Nagyon tehetséges fiú ez a Sanyi. Megnyerő, szíves mondatai elragadták a híveket. Nagyon szép számmal áldoztak a befejező (dec. 6.) szentmisén. P. Sándor pesthidegkúti plébános énekkara szerepelt. Felejthetetlen, szép emlékű nap. Ritka ünnep a sok szürke hétköznap között.

Jelen voltak még: Dr. Á. Ádám főesperes, B. András esperes, P. Antal gondnok. Dr. P. Imre rektor úr, mikor megtudta, hogy kijön a püspök úr, visszalépett. Nagyon tapintatos, kedves volt, olyan mint régen a szemináriumban. Könnyű ítéletet mondani, de én mégis azt mondom, hogy lelki ember; sok bölcsesség és alázat van benne. És talán szeretet is. Persze ezek most csak az én ügyemmel való viszonylását jelentik. A politikai dolgokról? Majd dönt a „bölc” utókor.

## DECEMBER 20.

Ismét egy-két helyi vonatkozású cikket rögzíték a Historia Domus lapjain. Persze ez még csak a felületes mítika. Egészen mélyre csak nem mertek menni. Mert hiszen akkor arról is kellene csevegni, hogy X. Y. nyilas vezér, német tolmács és náci vezető volt, R. Sándor 1945-ben megfogta a nép vagyonát, sorolhatnánk tovább, de inkább beszéljenek a Pesti Hírlap sorai. Eleget mondanak ezek is. Szó sincs itt meggyőzésről. Pénz, gyávaság, butaság, bosszúvágy! (a cikk nem volt a Historia Domus lapjai között – szerk.)

## DECEMBER 21.

Esperesi visitatio napja. Délelőtt érkezett Balogh András esperes is. A visitatio alkalmával mindent rendben talált és a legnagyobb meglepődését fejezte ki. Délután érkeztek meg a disznótoros vacsorára hivatalos vendégek: Dr. P. Imre helynök úr, D. Béla főesperes, Á. Ádám főesperes, B. András esperes, P. S. pesthidegkúti plébános, M. Antal érldligeti káplán. Kedves, kedélyes vacsora volt, tulajdonképpen Dr. P. Imre papi helynök tiszteletére. Így pótolva azt, hogy kétszeres figyelmet gyakorolt velem szemben.

## DECEMBER 25.

Borzalmas csúnya, esős, sáros karácsony. Meg is látszott az éjféli misén. Csak a vállalkozó kedvű, töretlen kedé-

lyű ifjúság jelent meg és persze a „legstrammabb” öregek, akik mindig áldozatkészek.

De ez teljesen érthető volt, mert a külterület valóban szinte nem is jöhetne be, olyan borzalmas volt a sár és a sötétség. Áldozó azért szépen volt: kb. 96. A nagymisén aztán bepótolták az elmaradtakat is, és gyönyörűen megtelt a templom.

## DECEMBER 26.

Ma is zsúfolt volt a templom. Látszik, hogy az emberek ráérnek, pihentek, akkor jönnek templomba.

## DECEMBER 27.

Szent János evangélista apostol ünnepe. Vasárnap esett, persze így szép számú hallgatóság előtt szólhattam a szentelt apostolról. Még prédikálni is más a szép számú hívőseleg előtt.

A templom díszítése is nagyon szépen sikerült, helyben a szövetkezetől kaptuk meg a fákat, ha nem is voltak nagyok, de szép formásak voltak. Magunk csináltunk díszeket is. Kedves volt a Betlehem is. Pestiek mondták, hogy még ott sem igen látni ilyen szép ízléses templomot és díszítést.

**Történetünk története** rovatunk a legtisztább és legőszintébb forrásra épül, Perjés Béla plébános naplójára.

**Mégis előfordulhat, hogy napjainkban élő családtagok és utódok érzékenységét, igazságérzetét érintik a napló egyes bejegyzései. Ezúton is elnézést kérünk tőlük, igyekszünk a fentieket hitelességünk megőrzése mellett a szerkesztésnél figyelembe venni.**

Illéssy Mátyás plébános  
Jován László főszerkesztő

Köszönjük a szöveg digitalizálásában nyújtott segítséget Tornai Boglárkának.

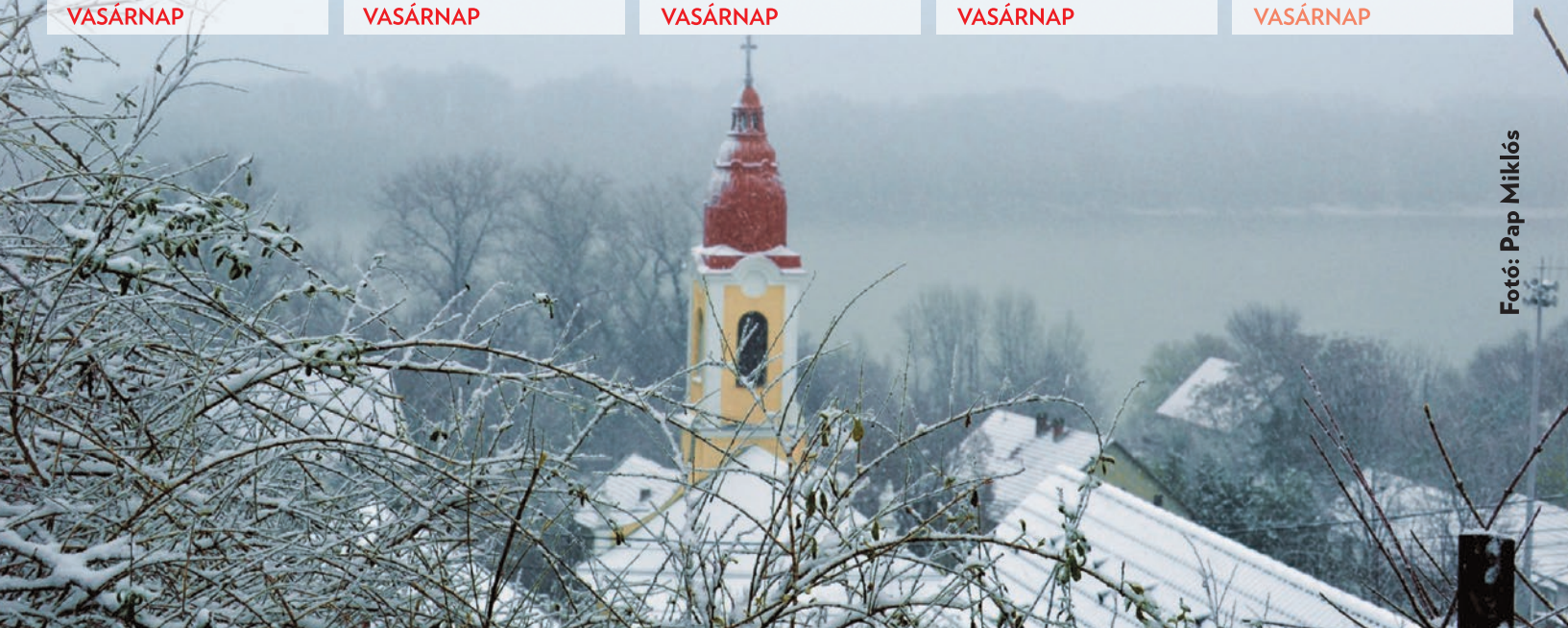
**A megjelentetéshez köszönjük a százhalombattai Római Katolikus Plébánia együttműködését és segítségét.** (A szerk.)



# Százhalom

## 2021. DECEMBER

29 HÉTFŐ Taksony, Ilma, Filoména	6 HÉTFŐ Miklós, Csinszka, Gyopár, Gyopárka	13 HÉTFŐ Luca, Otilia, Lúcia, Éda, Tília	20 HÉTFŐ Teofil, Liberátusz	27 HÉTFŐ János, Teodor
30 KEDD András, Andor, Andrea	7 KEDD Ambrus, Ambrózia	14 KEDD Szilárda, Szilárd, János	21 KEDD Tamás, Péter	28 KEDD Kamilla, Apor
1 SZERDA Elza, Natália, Blanka, Bonita	8 SZERDA Mária, Emőke	15 SZERDA Valér, Detre	22 SZERDA Zénó, Flórián	29 SZERDA Tamás, Tamara
2 CSÜTÖRTÖK Melinda, Vivien, Aranka	9 CSÜTÖRTÖK Natália, Valéria, Filótea	16 CSÜTÖRTÖK Etelka, Aletta, Adelaida	23 CSÜTÖRTÖK Viktória, János	30 CSÜTÖRTÖK Dávid, Hunor, Libériusz
3 PÉNTEK Ferenc, Olívia	10 PÉNTEK Judit, Loretta, Eulália	17 PÉNTEK Lázár, Olimpia	24 PÉNTEK Ádám, Éva, Adél	31 PÉNTEK Szilveszter, Donáta
4 SZOMBAT Borbála, Barbara, János	11 SZOMBAT Árpád, Árpádina, Damazus	18 SZOMBAT Augusztá, Gracián	25 SZOMBAT Karácsony, Eugénia, Anasztázia	1 SZOMBAT Újév, Alpár, Fruzsina, Bazil
5 VASÁRNAP Vilma, Ünige, Csaba	12 VASÁRNAP Gabriella, Johanna, Franciska	19 VASÁRNAP Viola, Anasztáz	26 VASÁRNAP Karácsony, István	2 VASÁRNAP Ábel, Gergely, Vazul





*Holéczi Béla*

**természetgyógyász,  
okleveles gyógymasszőr**

**Gerinc- és ízületi  
problémák kezelése,  
gyógyítása**

Svéd-, lávaköves, wellness,  
mézes-, csokis masszázsok

Füladdiktológia

Íriszdiagnosztika

Testgyertya

Fülgyertya

Moksza (nyirokmasszázs)

Gyógyítás gonggal, hangtállal,  
lézerrel, ultrahanggal,  
mágnesterápiával



**Százhalombatta,  
Nap u. 11-13.**

**Bejelentkezés: 06 20 971 0161**